

Naročnina

Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 20 Din
polletno 120 Din
celoletno 240 Din
za inozemstvo
mesečno 35 Din
nedeljska izdaja
celo no v Jugoslaviji 120 Din, za
inozemstvo 140 Din

SLOVENEK

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stoip. peti-vrsta
malih oglasov po 150
in 2 D, večji oglas
nad 45 mm v širini
po Din 2-50, veliki
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
p. Pri večjem o.
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen pondeljke in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6 III
Zokopisi se ne vračajo, nehrankirana
pisma se ne sprejemajo. Uredništva
telefon št. 2050, upravnništva št. 2328

Političen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Celovški
ročnik: Ljubljana št. 10, 650 in 10, 349
za inozemstvo, Sarajeva št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Brez preudarnosti

Vedno je katastrofa neizogibna, kadar politični voditelji nimajo volje ali moči, da bi se uprli željam in instinktom mase. Slovenci smo to bridko izkusili, ko je šel boj za Wilsonovo črto. Čeprav so nam Francozi odkrito povedali, da je to največ, kar moremo dobiti, čeprav so nas drugi prijatelji opozarjali, da odide Wilson kmalu v Ameriko in da ne bo več predsednik in da pride za njim mož, ki se niti najmanj ne misli zavzemati za naše interese, vendar nismo hoteli slišati o sprejemu Wilsonove črte niti besede. Tako zaslepljeni smo bili, da smo vsakogar naglani kot izdajalca, če je le na rahlo omenil, da bi vsaj prevdarili Wilsonov predlog. Bili smo docela v vrtincu neprevdarčnosti in zato nismo hoteli videti resnice. In katastrofa je prišla za petami in nam vzela zvezo z morjem.

V sličnem položaju so danes sfanatizirane mase KDK. Nečesto videti rečnične slike položaja, ker so se zagrizli v svoje misli in ker mislijo, da mora ves svet plesati tako, kakor oni hočejo. Ker imajo v marsičem prav, mislijo, da imajo v vsem prav in nečesto razumeti, da imajo tudi drugi svoj prav. In tako absolutno pozabljajo, da imajo prav samo takrat, kadar hočejo državo s pametnimi reformami, ki morejo biti tudi zelo dalekosežne, dvigniti, da pa so absolutno na krivi poti, kadar ne izvršujejo svoje dolžnosti do države. Ker pa so na to dolžnost sami pozabili, mislijo, da so pozabili na njo tudi drugi in zato zamerijo celo najboljšim ljudem, kadar jim ti iz ozira do države ne morejo v vsem ustreči. Skrb za državo smatrajo za sovražstvo proti sebi, čisto tako, ko oni naši zaslepljenici, ki so smatrali za izdajstvo tudi samo akademsko debato o prednosti in neprednostih Wilsonove črte.

Natančno na tej žalostni stopnji pa je danes KDK. Ne samo, da noče vpoštevati posledic, ki morajo nastati iz njenega intransigentnega stališča za oba naroda, oni o možnosti likvidacije spora nečesto niti razgovarjati. Kratkotrajno nočejo nič slišati o stvari, ki se čisto ne ujema z njih konceptom, ker je njih geslo, ko vseh zaslepljenec: vse ali nič.

Na čisto isti stopnji nekritičnosti, ko mase KDK, so njih voditelji. Nekateri so še za spoznanje slabši in ti menda sploh ne poznajo druge skrbi, ko da slepi fanatizem svojih mas še pomnože. Ob prvem decembru se je to jasno pokazalo. V Sloveniji, v Dalmaciji, po vsej državi so celo pristaši KDK praznovali naš največji državni praznik, ker so spoznali, da je državni interes nad vsemi drugimi. Ne tako v Zagrebu. Kajti tu je Vlaška ulica smatrala za poseben uspeh, da vnese v decemberske proslave disakord in zagrebškimi zaslepljenecem je isto v zadoščenje, da so mogli tuji listi pisati o nemirih v Zagrebu in to na dan državnega praznika.

Med vsemi voditelji KDK pa se ni našel niti en mož, ki bi proti tej zaslepljenosti nastopil. Nesprotno nastopajo tako, kakor da bi zagrebške dogodke odobraval, kakor da bi se z maso veselili, če trpi država škodo. Kajti, da so bile zagrebške demonstracije na 1. decembra samo v škodo državi, torej vsem nam, vendar ni nobenega dvoma in zadostuje le površen pogled v tuje liste

Voditelji KDK delajo tako prav tisto usodno napako, kakor smo jo delali mi. Kakor smo mi nastopali, ko da samo mi odločamo o zapadni meji, tako nastopajo voditelji KDK, ko da bi le oni odločevali o ureditvi naših notranjih zadev. Nečesto spoznati, da o tem odločujejo tudi drugi, nečesto upoštevat, da ima tujina tem več besede, čim bolj smo needini in zato tirajo s mo svojo stvar in prezirajo vse stvarnosti. Vse pričakuje od njih dokaza, da so ostali državi zvesti, oni pa se trudijo, da vzamejo zadnjim optimizem vsako vero. Ključno nad sebe vse težke posledice neprevdarne politike, a pri tem mislijo, da so te posledice sploh nemogoče. Dejansko so pa že pred vratmi.

Med voditelji KDK pa so tudi slovenski poslanci, ki jim je zlasti dobro znana zgodba z Wilsonovo črto in med voditelji so tudi slovenski poslanci, ki zelo točno vedo, da je slovenski narod absolutno za državo, ker noče, da bi ga zagrebška mrzlica raztrgala na dvoje. Kaj pa pravijo ti slovenski poslanci na vse te zaletivosti sfanatizirane mase? Kaj pa so ti ukrenili, da zmaga v vrstah KDK razsednost in da od neprevdarne politike Vlaške ulice ne trpi država?

To bi hoteli slišati od slovenskih voditeljev KDK in ne samo mi, temveč ves slovenski narod, ki noče še enkrat doživeti nauka z Wilsonovo črto. Ni drugače in tudi slovenski poslanci KDK bodo morali jasno povedati, če podpirajo vratolomno politiko zagrebških omladincev ali ne. Poostrenost je narasla do te stopnje, da je jasnost

Krivi posamezniki, ne narod

Belgrad, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Desetletnica proslave obstoja države se je v ogrojeni večini, lahko rečemo, po celi državi izvršila najdostojnejše. Predsedništvo vlade, zlasti njegov zastopnik, dr. Korošec sta dobila iz vseh krajev naše države brzoglavne čestitke. Posebno mnogo čestitk je prišlo iz Južne Srbije, Dalmacije in Slovenije. Izmed tujih držav pa iz Češkoslovaške, Francije, Švice, Poljske in Rumunije. V Belgradu so slovesnostim prisostvovali vse uradne osebnosti. Razpolčenje ljudstva je bilo kar najsvetečnejše. Radi tega se zagrebški dogodki ne jemljejo tako tragično, kot so jih hoteli izrabiti opozicijski časopisi. Splošno je prepričanje, da se je tudi v Zagrebu izvršila proslava na dostojen način, da pa je izzivanje nekaterih skrajnih elemen-

tov frankovcev in komunistov izzvalo neljube spore. Krivda je na posameznikih, ne pa na hrvatskem narodu. Ta zagrebški incident ne bo motil stremjenja in dela vlade napram državi, kakor tudi ne napram hrvatskemu narodu. Iz pozdravnih čestitk, ki so prišle iz posameznih mest in od posameznih društev, katerih člani so sicer politični pristaši KDK, se jasno razvidi, da je narod kot celota pri vseh izgrelih popolnoma nedolžen in da gre le za dejanje posameznih ekstremistov. Ti bodo odgovarjali za svoja dejanja po zakonu. Vse govornice o kaki jaki roki so brezpomembne. Omeniti pa je skrajno previdno in dostojanstvu svojega posla odgovarjajoče zadržanje naše armade, ki se ni dala niti za trenotek zbegati po neodgovornih činiteljih.

Po zagrebških dogodkih

Zagreb, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Predvečrajšnji nemili dogodki v Zagrebu so pokazali, da vodstvo KDK ni sposobno, obrzda položaj v svojih rokah in da jo mase vodijo. Čeprav so voditelji KDK brjevito razpoloženi, vendar niso nameravali takega razvoja dogodkov. Prihaja iztorenjenje in v javnosti se pojavlja reakcija na te dogodke. Ljudje spoznavajo, da so hoteli komunisti porabiti nerazpoloženo ljudstva za svoje namene. Na podlagi preiskave posameznih napadov je dolžano, da so bili v vseh teh krvavih napadih voditelji komunisti in omladinci. Nacionalistično meščanstvo pa se je vzdržalo vseh ostrih napadov.

V Zagrebu posebno obojajo napad na vojsko, ki ji pripisujejo veliko prisotnost duha. Temu se je zahvaliti, da ni prišlo do katastrofalnih posledic.

Kako mnogi znaki govore, so ti napadi delo komunistov. Poleg demonstriranja proti državi, vladi in režimu se je pokazalo, da je bilo par poskusov napadov na poslopja, ki služijo v državne svrhe. Med drugim so demonstrantje razbili okna na poslojpu bogoslovne fakultete, ki je bila okrašena z državno zastavo. Karakteristično za način borbe zagrebškega tiska proti policijskim organom je, kako so pisali o Lončariču, ki je bil ranjen ob priliki popoldanskih demonstracij. Ves tisk, zagrebški in belgrajski, javlja, da je Lončarič nedolžen in ranjen iz policijske karabinke. Zdravniška komisija pa je v resnici ugotovila, da je bil ranjen od kamna iz vrst demonstrantov. Danes se je končalo žalovanje za Petričem. Z večine hiš so se zastave odstranile.

Zahteve industrijcev

Belgrad, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Na koncu zasedanja zastopnikov naše industrije so naši industrijalci predložili razne resolucije. Glede našega zastopstva pri gospodarskem odboru pri Društvu narodov zahtevajo, da bi se naši državi in njenemu gospodarstvu dala možnost, da kolikor mogoče učinkovito sodeluje pri izdelavi mednarodnih pogodb, ki se jim naj posveča čim več pozornosti. Radi tega prosimo industrijalci zunanje ministra, da stori vse, da dobimo v tem gospodarskem odboru pri Društvu narodov kolikor mogoče učinkovito, reprezentativno članstvo ter, da naši diplomatski zastopniki v Ženevi izposlušajo možnost, da prisostvujejo zastopniki naše industrije vsem sestankom gospodarskega odbora pri Društvu narodov.

Vlado prosijo, da čimprej predloži vse mednarodne konvencije Društvu narodov, ki so jih naši zastopniki svoječasno podpisali, naročni skupščini v ratifikacijo.

Glede industrijskih obveznic in glede industrijske narodne banke prosijo industrijalci, da bi se uredba o industrijskih obveznicah izdelala v smislu potreb gospodarskih krogov. Radi tega naj vlada razširi obstoječi finančni odbor z gospodarskimi s.rakovnjaki. Da si nabavi kredit srednja in mala industrija, naj vlada imenuje strokovnjaško komisijo, ki bo izdelala načrt zakona o industrijski banki.

Glede oblastnih proračunov ima industrija zlasti na finančnega ministra več zahtev. Čim hitreje naj se predloži zakon o financiranju samoupravnih teles v smislu predloga, ki ga predložili industrijci v resoluciji, in sicer od 9. in 10. V. in 8. in 9. IX. t. l. Po njihovem mnenju je izpričana v sedanjih oblastnih proračunih neodložljiva potreba tega zakona. V kolikor bi se ta zakon o financiranju samouprav ne mogel hitro predložiti, zahtevajo industrijci, da se uvrsti v finančni zakon 1929-30 določba, da se vlada pooblašča, da z uredbo z zakonsko močjo to vprašanje uredi. Dalje se zahteva, da se oblasne samouprave z zakonom obvezujejo, da vsaj en mesec pred proračunsko razpravo v oblastni skupščini objavijo predloge o proračunu izdatkov in dohodkov. Finančnega ministra prosijo, da pri odobritvi sedanjih oblastnih proračunov za l. 1929. posebno pozornost obrača na racional-

nujna. Zato na dan z besedo in dejanjem, da bo javnost vedela, pri čem da je.

Neprevdarne politike pa je bilo dosti in zato naj se neha!

HSS bo kotira razpravo proti Račiču

Zagreb, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Danes je izšla posebna izdaja »Narodnega valca«, ki ga je policija zaplenila. V tej številki sporoča vodstvo HSS, da je sklenilo, da noben član vodstva in kluba HSS ne bo sodeloval v obravnavi proti Puniši Račiču. Prav tako se prosijo rodbine pokojnih poslancev, da ne sodelujejo pri obravnavi, predvsem da ne prisostvujejo glavni razpravi. Kot razlog navaja predsedstvo HSS, da preiskovalni sodnik ni ukrenil ničesar proti tistim, ki so obtoženi kot sokrivci pri Račičevem zločinu, niti ni preiskovalni sodnik pokazal tudi najmanjše volje ne, da bi intelektualne krivce pritegnil v preiskavo. V izjavi se pravi, da bi morali priti v preiskavo dr. Ninko Perić, Velja Vukičević, Dragan Bojović in minister dvora Dragutin Janković, ker da so v neposredni zvezi z zločinom. Dalje pravi poročilo vodstva HSS, da je bil zločin pripravljen, kar je najbolj razvidno iz pripovedovanja nekaterih državnih uradnikov v Zagrebu in Vinkovcih, potem iz izjav radikalnih poslancev, ki so par dni pred ubojem trdili, da bo Račič ubit. Dalje, da se to razvidi iz pisave »Politike« in »Jedinstva« ter Stojadinovičevega prizadevanja, da prepriča Račičev odhod na mednarodno medparlamentarno unijo v Parizu. Nato pravi »Narodni valc«, da je gotovo, da je bil uboj pripravljen, kar je razvidno iz obnašanja Nikole Perića na dan umora, kakor tudi iz izjave Dragana Bojovića, da se je Račič skrnil na mestu, ki ga je preje pripravil. Posebno, pravi izjava vodstva HSS, se vidi, da je bil atentat pripravljen, iz izjave Stjepana Račiča, ki je dejal, da je bil Puniša Račič pred ubojem sprejet od ministra dvora. Predsedstvo HSS pravi zato, da je obravnava postala iluzorna, in da nočejo v njej sodelovati.

Sebe opravičujejo — vojsko napada o

Zagreb, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Današnja »Riječ« prinaša uvodnik pod naslovom »Kdo je kriv«, podpisan s kratkimi Večeslava Vilderja. »Riječ« se v članku prizadeva, odvaliti krivdo od vodstva KDK in pravi, da je vodstvo izdalo naredbo, da je prebivalstvo nasproti proslavi 1. decembra popolnoma pasivno. Zagrebški ponos se nikoli ni uklonil pred nasiljem avstro-ogrskih oblasti. Članek naglašča, da je bil generalov nastop na trgu pred katedralo netakten. Razen tega, da je bil nastop vojaštva pred katedralo izzivalen. »Riječ« zamerja vojaštvu, da je kljub jutranjim krvavim dogodkom vendarle zvečer priredilo bakljado. Vilder naziva bakljado izzivanje ter pravi, da so ti žalostni dogodki pokazali, da se niti najjačja ustanova ni obvarovala splošne psihoze.

Prav tako »Narodni valc« napada generale, ker da so se vedli nedostojno in da niso znali ohraniti hladne krvi. Slično izjavo je dal dr. Maček, da je hotel režim kovati strankarski kapital in pokazati svetu, kako vsa Jugoslavija proslavlja zedinjenje. Glede bakljade, ki jo je priredilo vojaštvo, pravi dr. Maček, da je bilo čisto izzivanje in želja po hrvatski krvi, kar je razvidno iz tega, da se je bakljada vržila na dan proslave, med tem ko ves svet prireja bakljade na dan pred proslavo. (Kar pa ni čisto res. Op. ur.)

Neresnično poročanje zagrebških listov

Zagreb, 3. dec. (Tel. »Slov.«) »Večern« in »Hrvat« sta bila radi neobjektivnega poročanja in pisave o demonstracijah zaplenjena.

Ministri pri predsedniku vlade

Belgrad, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Danes so bili pri predsedniku vlade ministri gg. dr. Spaho, Andrić, Kujundžić, Barič in prizrenski nadškof G. Gnidovec, ki se je vrnil s svojega potovanja iz Rima.

Francoska lekcija sterilni opoziciji

Belgrad, 3. dec. (Tel. »Slov.«) Opozicija, ki poroča popolnoma tendenciozno o inozemskih člankih, je dobila v »Journal des Debats« od 1. decembra svojo lekcijo. Sklicujoč se na »Revue des Deux Mondes« pravi znani časninar Maurice Pernot: »Vpliv Hrvatov in Slovencev lahko postane v Jugoslaviji zelo plodonosen, če bi se pokazal v odkritem sodelovanju v smeri dobrobiti in skupnega napredka, mesto da se omejuje na sterilno opozicijo in brezuspešne politične intrige. Ustavljajo se pri kritiki, pri delu pa bi se morali izkazati.

Narte Velikonja:

Nove oblastne uredbe in davštine

II.

Uredba o lovski škodi.

Pri tej uredbi se je bil g. dr. Lovrenčič vznevoljil, ker ni čas točno določen, od kdaj do kdaj se sme loviti po poljih. Po uredbi bo ta čas določil oblastni odbor po zaslišanju občin in izvedencev, ker tega ni mogoče kar na slepo določiti. Načelo ni novo, ker ga imamo celo ostreje v § 14. lovskega patenta. Tudi beseda »žetev« se mora tolmčiti po slovenskem pomenu in ne po nemški »Erntec«. Glede brakad so mnenja lovcev itak deljena in prepovedani brakadni čas se je podaljšal po zahtevi iz opozicije.

Res je, da je krog zaščitene lastnine širši, nego je bil dosedaj. Toda skrajni čas je že, da se ta krog razširi, prav tako je skrajni čas, da se razširi dolžnost za povrnitev škode po medvedu in posebno po divjem prašiču. Oblastni odbor ima kup pritožb, kako lovski upravičenci lahkomišlno pustijo, da divji prašič pustoši polja v kočevskem, novomeškem, laškem in brežiškem okraju. Ker nihče ne sme s puško v tuje lovišče, je dosedanja pravica, da si ga na bivšem Stajerskem sme vsakdo, ki ga ustrelji, prilastiti, samo na papirju, ker divji prašič redkokdaj zaide v svinjak. Na bivšem Kranjskem si ga sploh ne sme prilastiti. Imamo pritožbe o izredni malomarnosti lovcev v tem pogledu, imamo celo vesti o norčevanju iz ubožnih posestnikov, ki jim je divji prašič uničil ves pridelek. Hrup proti tej uredbi od strani lovcev podpira zahtevo, da bi smel vsakdo streljati to divjačino.

Iz teh vidikov mora pač odgovarjati lovski upravičenec za škodo, posebno ker bi smel to divjačino rediti le v oborih. V ostalem je postal krog divjačine, po kateri se mora škoda povrniti, manjši, nego je bil dosedaj.

Da se je opustilo določilo, po katerem je moral zemljiški posestnik zavarovati svojo lastnino, so bile vzrok pritožbe posestnikov na bivšem Kranjskem, da so se zahtevale marsikdaj posebne zavarovalne naprave, ki so več veljale, nego je bila vredna ogrožena lastnina. Gosp. dr. Lovrenčič je razlagal, da je v nezavarovanju iskati skrivno posestnikov, da pa je tako zavarovanje koristno posestnikom samim. Teorija o skrivni je meni nekaj novega, ker bi po analogiji moral biti skrivni tudi oni, ki ga ugrizne pes, če nima visokih škornjev. Da bodo posestniki opustili zavarovanje svoje lastnine, tega se jaz ne bojim, ker škode, ki jo napravi en sam zajec v sadovnjaku, če se nanj navadi, pravemu sadjarju nihče ne more povrniti. Da bi pa moral zavarovati svoja koruzna polja z neprimernimi stroški z ograjami pred divjim prašičem, tega pač nihče ne more zahtevati. Poročevallec je trdil, da je to elementarna nezgoda in nekdo je v dvorani trdil, da je to kakor toča. Trditelj o elementarni nezgodi tam, kjer se more vzrok te elementarne nezgode odstraniti, je meni nerazumljiva logika.

Strahno se je poročevalec razkorčal nad razsodiščem. Institucija je v bistvu prevzeta iz štajerskega lovskega zakona. Poročevalcu ni všeč, da bo načelnika imenoval oblastni odbor. Boji se pristranosti v izbiranju. To insinucijo mora oblastni odbor z ozirom na besedilo uredbe odločno zavrniti. Če gremo v tem oziru dalje, potem tudi ni dana garancija, če bi načelnika imenoval veliki župan in oblastni odbor in prav tako bi bilo dvomljivo, ali bi bilo ministrstvo nepristransko. Dejansko bi se namreč godilo takole: Če je vlada v Belgradu iste politične smeri kakor oblastni odbor, potem veliki župan ni nasproten in sporazum med njima, tudi če bi šlo za političnostrankarsko imenovanje, ni težak. Če vlada ni v političnem pogledu tako usmerjena kakor oblastni odbor, potem bo eventualno nastal spor med velikim županom in oblastnim odborom in ministrstvo bo imenovalo, če gre za strankarsko imenovanje, gotovo kandidata velikega župana. V tem pogledu torej ni nobene garancije za nepristranost razsodišča, če ni te garancije v osebi načelnika in razsodnikov.

Da se je ustanovila Institucija razsodišča tudi na Kranjskem, je bilo vzrok prejšnje zastarelo postopanje, po katerem je oškodovani posestnik le redkokdaj in po dolgem trudu prišel do berne odškodnine. Pravico spremeniti predmetni deželni zakon pa ima oblastna skupščina.

Ker je razsodišče, mu po obstoječih državnih zakonih ni mogoče ustvariti prizivne instance, kakor bi bila taka prizivna instanca včasih potrebna. V bistvu pa cela uredba ni nič drugega, kakor tekst neobjavljenega kranjskega lovskega zakona. In mislim, če je dr. Krek, če sta Povše in Žitnik spoznala, da so ta določila dobra za slovensko gospodarstvo, četudi niso bila všeč cesarju Francu Jožetu in od njega zaščitenemu plemstvu, potem so ta določila dobra tudi v letu 1929, četudi nišo všeč g. dr. Lovrenčiču.

Dunajska vremenska napoved: Po gorah obilo snega, v nižinah oblačno, včasih dež, temperatura okoli ničle.

Zadnje ure angleškega kralja

London, 3. decembra. (Tel. Slov.) Od sobote ponoči dalje in vso nedeljo je trajalo poslabšanje bolezn angleškega kralja. Telesna zdravnik se skoro več ne ganeta od postelje in nocoj ob polnoči se je vršil prvi konzilij, ki je trajal tri ure in katerega sta se udeležila oba telesna zdravnik, vodja hospitala St. Thomas v Londonu in neki bakterijolog. Po konziliju se je številnemu občinstvu, ki je nestrno čakalo pred palačo, razglasil zelo resen zdravniški bulletin. Dasi so znaki v pljucah in v reberni mreži pohnjali in se ta bolezen lahko smatra za prestano ter se je tudi temperatura že znižala pod 38 stopinj, popuščajo sedaj telesne moči kralja ter so se zdravniki že morali posluževati kisikovih aparatov, da so okrepli srce. Bolezensko poročilo, ki je bilo izdano danes dopoldne ob 11, ugotavlja, da je kralj od polnoči dalje tri ure spal, tako da se lahko ugotovi majhno zboljšanje. Sedaj je odvisno samo od srca, kakšen bo konec

bolezn. Zdravniki so ostali v gradu do 3.30 zjutraj, ob 8 zjutraj pa so se zopet zbrali pri bolniški postelji. Vso noč so bili tisoči prebivalstva zbrani pred vrati palače, kjer so vzdrževali red stražniki in policija na konjih. Kraljica je s hčerko Mary in Jerško vojvodinjo ostala vso noč v palači. Opoldne so zdravniki zopet obiskali kralja, niso pa izdali nobenega poročila. Popoldne pa se je ministrski predsednik razgovarjal s telesnima zdravnikoma. Notranji minister je izjavil, da majhno zboljšanje v stanju bolezn še vedno daje nekoliko, dasi zelo majhnega upanja, da bo bolezen dobro iztekla. Stanje kralja je bilo ponoči skrajno vznemirljivo. Waleski princ se že nahaja na poti domov na krovu križarke, katere ga bo prepeljala v Brindisi ali Neapel. Vojvoda Gloucesterski, ki je na lovu v notranji Afriki, je dospel na železniško postajo v belgijskem Kongu ter potuje v Kape-town, da se od tam čimprej odpelje v London.

Rezultat češkoslov. volitev

Napadi na dr. Beneša

Praga, 3. dec. (Tel. Slov.) Včerajšnje volitve v okrajne in deželne zastope so potekle popolnoma mirno in prinesle uspehe češki agrarni stranki, komunistom, češkim socialnim demokratom, češkim narodnim socialistom in narodnim demokratom, izgubo pa so imele češka ljudska stranka, slovaška ljudska stranka, češka obrtna stranka, nemški agrarci in krščanski socialisti ter nemški nacionalci. Tudi madžarske stranke so dosegle dobre uspehe. V češkem deželnem zastopu bi vlada bila po rezultatu volitev v manjšini, ker pa lahko imenuje eno tretjino kandidatov, bo potem imela večino. O deželnih zastopih na Moravskem, v Šleziji, na Slovaškem in v Pod-

karpatski Rusiji še ni nobenih poročil. — V zvezi s temi volitvami je omeniti hude napade agrarcev proti voilni propagandi narodnih socialistov, posebno pa proti zunanjemu ministru dr. Benešu. »Venkov« napoveduje družabni bojkot agrarcev proti socialistom in dr. Benešu in zahteva, da zunanji minister iz rezultata volitev izvaja posledice. Tudi list namestnika ministrskega predsednika Šmerala »Lidove Listy« opozarja na nevdzdržnost dr. Beneševga položaja v kabinetu, ker je ob enem merodajni voditelj narodnosocialistične stranke in nestrankarski strokovni minister v meščanski vladi.

Poljsko-madžarsko zблиžanje

Varšava, 3. dec. (Tel. Slov.) Madžarski zunanji minister Valko je včeraj odpotoval iz Varšave, potem ko je prej še podpisal dodatno pogodbo k poljsko-madžarski trgovinski pogodbi iz leta 1925, o kateri se je že dolgo razpravljalo. Socialistični »Robotnik« opozarja na to, da so pogajanja poljskega zunanjega ministra z madžarskim zunanjim ministrom in bližnja pogajanja z romunskim zunanjim ministrom povzročila v inozemstvu številne vznemirljive komentarje, in zahteva, da se o tem poroča v sejmskem zunanjem odboru.

Seipei proti pasivni resistenci uradnikov

Dunaj, 3. dec. (Tel. Slov.) Zvezni kanceler dr. Seipel je imel zelo opazen govor pred tirolskimi industriji. V svojem govoru je nastopil proti pasivni resistenci, katero so proglasili in jo od nocoj vršijo napeščenici v poštah, brzojavnih in telefonskih obratih. Zvezni kanceler je izjavil z ostro jasnostjo, da je današnja Avstrija zadošči močna, da ne bo trpela nobenega zavlačevanja pri vršitvi uradniške službe. Parlament, kateremu je vlada predložila tozadavni predlog, bo sedaj odločal o zvišanju uradniških plač. Ta parlament se ne sme umakniti pritisku grožnje s pasivno resistenco, ker tak parlament ne bi bil vreden, da bi imel zaupanje naroda. Treba pa je tudi ojačiti pravice državnega poglavarja, da bi bil poleg korporacije narodnih zastopnikov še nekdo tu, ki bi mogel zastopati narod tudi proti narodnim zastopnikom. Pasivna resistenca se vrši po programu ter se je že pokazal znaten zastoj posebno v pisemski pošti, dočim se to še ne vidi v brzojavnem in telefonskem prometu.

Komunistični izgredi v Parizu

Pariz, 3. decembra. (Tel. Slov.) V nekem pariškem kinu je prišlo včeraj zvečer do incidentov, ko se je predvajal vojni film »Velika parada«. Približno 50 komunistov je začelo žvižgati in peti delavsko internacionalo. Ostalo občinstvo pa je zahtevalo mir, nakar so se komunisti zapodili med občinstvo in ga pretepali z gumijem, pri čemer je bil posebno poškodovan ravnatelj kina. Šele ko je prišla jaja policijska četa, je mogla ukrotiti komuniste.

Kratke vesti

Italijanski listi vsak dan objavljajo imena višjih italijanskih častnikov, ki odlagajo odlikovanja francoske častne legije in druga francoska odlikovanja. Danes imenujejo listi tudi generala Zambonija iz Verone.

Turški parlament je v smislu dogovorov z dne 1. decembra odobril z 202 glasovoma proti 31 pariški dogovor o ureditvi dolgov z gotovimi pridržki.

V Toulonu se je začel francoski izobraževalni tečaj za poljske častnike za vodstvo podmornic.

Blizu Drača ob albanski obali se je v hudem viharju potopila italijanska motorna jadrnica s sedmimi možmi, od katerih nobenega niso mogli rešiti.

V pristanišču v Rio de Janeiro je danes padlo na tla veliko, novo zgrajeno vodno letalo. Ubilih je vseh deset oseb, ki so bile na krovu.

Chamberlain proti takojšnji izoraznitvi Porenja

London, 3. dec. (Tel. Slov.) Chamberlain je danes izjavil v poslanski zbornici, da se sme problem izpraznitve Porenja po mirovni pogodbi presojati samo tako, da ima Nemčija pravico na izpraznitev šele tedaj, če izpolni vse predpogoje § 431 mirovne pogodbe, to je če je v polni meri zadostila svojim reparacijskim obveznostim in če nima nobene obveznosti več. Ta angleški korak na korist Francije se smatra za posledico obiska Sira Tyrela v Londonu, obenem pa je Chamberlain tudi izjavil, da bi s političnega stališča Anglija samo pozdravila skorajšnjo izpraznitev Porenja, neodvisno od pogodbenih pravic zaveznikov.

Imenovanja

Belgrad, 3. dec. (Tel. Slov.) S kraljevim ukazom so postavljeni (premeščeni učitelji in šolski upravitelji): Na Uncu Andrej Kemec, pri Sv. Benediktu v Slov. goricah Anton Baša, na Humu pri Ptujju Vadvjal, pri Sv. Bolfenku na Kogu Ciril Kafol, na Muti Justina Saša, v Kojščici pri Litiji Teodor Kanceler, na Jesenicah Josip Vider, v Mokronogu Roza Mejak, v Hrušici pri Ljubljani Marija Kovič, v Vavti vasi Pelagija Bekar-Kam-piut, v Radečah pri Zidanem mostu Elizabeta Zupančič, v St. Vidu nad Ljublj. Maks Jovan, v Križah pri Tržiču Aleksander Jeločnik, na deški ljudski šoli v Kranju Andrej Roje (ostane v pisarni okrajnega nadzornika). v Mariboru na I. ljudski deški šoli Anton Rijavec in Aleksander Koprive (ki bo poučeval na tamkajšnji vadniči).

Stanko Sila, suplent v Ptujju, je premeščen v Mursko Soboto, Josip Ribarič, profesor na mariborski gimnaziji, je imenovan za vršitelja ravnateljstev dolžnosti v Kastvu.

Slovenci v Italiji

Zasramovanje poslanca Besednjaka. Pod naslovom »Poslanec Besednjak prinaša nesrečo?« piše list »Vedetta d'Isonzo«, glasilo goriških fašistov: »Pravijo, da ja, toda ali je to res? Razni Kemperle, Kralj in drugi ljudje s »k« prav gotovo niso zadovoljni s povratkom prijatelja Engelberta — in v tem se strinjajo z nami — toda po tako majhni častnikarski nesreči ni mogoče priti do tako hudega zaključka. Res je, da povratek simpatičnega Engelberta ni prinesel sreče »Goriški Straži«; res je, da razni uredniki pokojnega lista nimajo več dobro plačanih mest; res je, da je bil Kemperle zasačen pri kontrebandu z municijo; res je, da rdečelični Brait (dr. Brajša) zaman vpije. Toda naše mnenje je, da je krivično ali vsaj neuljudno pripisovati toliko nesreč prav dragemu Engelbertu. Ne, ne; kot dobri in kavalirski nasprotniki hočemo braniti našega poslanca pred hudomušnimi glasovi, ki se širijo na njegov račun. — List piše nadalje v istem tonu, da poslanec Besednjak kot tajnik častnikarske zveze narodnih manjšin gotovo ne potrebuje obrambe od strani fašistovskih listov, in nadaljuje: »Po našem mnenju nikakor ni res, da poslanec (še za nekaj dni) Besednjak prinaša nesreče, ne, mi mislimo prav nasprotno. Zadoštuje, da kdo pomisli, kako velik razmah je dal poslanec častnikarski zvezi narodnih manjšin, pa se bo prepričal, da imamo mi popolnoma prav... Kot junak Pirandellove komedije »Patent« si bo poslanec Besednjak nabavil patent, da pride volkom svojih bližnjih brezposelnosti. Toda ne, to so neumnosti! Simpatični Engelbert bo vedno našel mesto v Italiji ali Južoslaviji, v Rusiji ali na Kitajskem, povsod, kjer najdeš lahkoverne ljudi in pa dosti denarja; drugo ne pride v poštev.« — Pa so junaški goriški fašisti!

Goriško semenišče in »Giornale d'Italia«. Direktor goriškega semenišča msgr. Brumat je poslal ravnatelju lista »Giornale d'Italia« pismo, v katerem odločno zavrača trditve g. Virginija Gayda, da je goriško semenišče »vzgajališče protitalijanskih politikanov«. Msgr. Brumat izjavlja, da se profesorji teologije ne bavijo s politiko; to jim je prepovedal goriški nadškof že pod Avstrijo in profesorji so se ukazu pokorili. Poleg bogoslovnih proučujejo profesorji tudi leposlovnna vprašanja in sodelujejo pri mnogih dobrodelnih ustanovah. Sploh so profesorji tako zaproseni, da jim ne preostaja časa, da bi se mogli baviti s politiko. V goriškem semenišču se vzgajajo duhovniki v katoliškem in krščanskem duhu; v tem duhu so se vzgajali pod Avstrijo in se danes vzgajajo pod Italijo. — Končno svetuje msgr. Brumat dobro informiranemu publicistu, naj se prej informira na kompetentnem mestu, preden krivično napade kak zavod. — K tej stvarni popravi je Virginije Gayda pripomnil v svojem listu, da vzdržuje trditve, »da izvaja mnogo slovenskih duhovnikov pasiven in aktiven protitalijanski odpor«. G. Gayda se torej umaka: v goriškem semenišču je vse v redu, le mnogo slovenskih duhovnikov izvaja protitalijanski odpor. G. Gayda je s tem tudi pokazal, kako verodostojne so njegove druge informacije v njegovih glasovitih člankih. Tako se zgodi vsakemu častnikarju, ki študira manjšinski problem po uredniških italijanskih primorskih listih.

Podpirajte „Slov. Stražo“

Proslava 10 letnice zedinjenja

Maribor

O veličastni proslavi v Mariboru smo prejeli še naslednje poročilo:

Popoldne pa so oblaki nenadoma zastrli vedrino neba, zablila je ostrja burja. Navzlic temu si opazil na ulicah živahno vrvenje; zunanaj na kolodvoru je bilo ves popoldne kakor v mravlišču. Ljudje so se kar trli, deželani so odhajali domov. Meščani pa so poromali k spomeniku v mestnem parku, ker jim je bilo dopoldne radi velikanske gnjže onemogočeno, da bi si ga pobliže ogledali. V gostih kolonah so prihajali ter se vračali nazaj v mesto. Spomenik sam je zelo ličen. Na vrhu sohe dvoglavi orel z razlomljenim mečem — Sojčevo delo —, spredaj na sohi grb mariborskega mesta, na samem podstavku pa znameniti daumi: 29. junij 1920, ko je kralj Aleksander prvikrat posetil Maribor; 1. XII. 1918 — 1. XII. 1928 in pa 1. november 1918, ko je general Maister s svojimi dobrovoljci odložil usodo Maribora. Na zadnji strani pa je napis: Olepševalno društvo v Mariboru ob svoji 50 letnici.

Na grobovih junakov.

Ob 15. uri so zunaj na pokopališču položili zastopniki mestne občine spominske vence na dr. Vrstoškov, dr. Medvedov, dr. Rosinov in Voglarjev grob. V znak hvaležnosti in pietete do njih, ki so mnogo, mnogo žrtvovali za slovenski in jugoslovanski Maribor. Slava njihovemu svetlemu spominu.

Slavnostne zbor naših županov.

Po 15. uri se je pričelo v dvorani Zadrūne gospodarske banke slavnostno zborovanje naših županov in občinskih delavcev, ki so dvorano čisto napolnili. Zborovanju so prisostvovali med drugim vel. župan dr. Schaubach, oblastni predsednik dr. Leskovar, narodna poslanca Vesenjāk in Zebot, oblastna odbornika Kranjc in Kugovnik ter veliko oblastnih poslancev. Zborovanje je otvoril oblastni odbornik dr. Veble, nakar je imel daljše predavanje prelat dr. Franc Kovačič. V svojih temeljnih ter o velikem zgodovinskem znanju in toplem patriotičnem zanosu pričujočih izvajanj je g. prelat prikazal trpkost naše slovenske zgodovine pozivajoč ob zaključku svojega predavanja k samozavesti in narodnemu ponosu. Poslušalci so sprejeli zanimivo predavanje sivolasega kulturnega delavca z živahnim odobravanjem. Dr. Veble poudarja nato, da bi tekla brezdomno naša severna meja precej drugače in v škodo slovenstvu, ako bi se ne bila na mirovni konferenci v Versaillesu z dušo in srcem zavzela za slovensko zemljo ob naši severni meji prelata dr. Kovačič in dr. Slavič. — Sledilo je predavanje oblastnega odbornika dr. Vebleta o naših samoupravah. Naglašja pomen občinskega gospodarstva, ki je temelj samoupravnega dejovanja. Omenja tudi županske tečaje, katerih je bilo doslej osem in ki so vsi zelo dobro uspeli. Blagodejne posledice teh tečajev se bodo pri vodstvu občinskega gospodarstva takoj pokazale in bodo še očitneje, čim se bo pričelo združevanje manjših občin v okvirju farnih teritorijev. Nato govori še o okrajnih zastopih ter o oblastni samoupravi, katere razvoju naj bi posvečalo ljudstvo kar največjo pažnjo, ker so ravno te samoupravne edinice najvernejše zrcalo naše tvornosti in pozitivnega dela. S poučnim predavanjem o naših samoupravah se je zbor zaključil.

Slavnostna akademija.

Ob 17. uri se je vršila v Narodnem gledališču slavnostna akademija. Slavnostno besedo je spregovoril s prazniškimi zanosmi

profesor dr. Franc Sušnik. Sledile so globoko občutene recitacije oz. deklamacije gđe. Kraljeve, J. Kovića in R. Pregarca. Eno-dejanka »Jugana vila najmlajša« je zelo dobro uspela, pa gre v prvi vrsti zasluga igralcem (gđe. Kraljeva, Rakuša in Grom). K uspehu je pripomogel s svojim sodelovanjem tudi vojaški orkester pod vodstvom g. stolnika Svobode.

Spominski koncert.

Ob 20. uri pa se je vršil ob velikem zanimanju občinstva koncert Glasbene matice, na katerem so se pod vodstvom g. Hladek-Bohinjskega predvajale izbrane skladbe nekaterih domačih in drugih slovanskih skladateljev (Dev, Hristov, Mirk, Mokranje, Pavlič, Prohaska, Ravnik in dr.).

Jesenice. 1. december smo proslavili zelo slovesno. Na predvečer so bile vse hiše lepo razsvetljene. Vršila se je bakljada in serenada. Na praznik je bila slovesna služba božja. Deželna elektrarna na Završnici je prav okusno razsvetlila pročelje rezervoarja. Iz stotih žarnic je bil sestavljen velikanski napis SHS, ki se je videl daleč naokoli.

Kranj. V petek, dne 30. novembra, ob 8 zvečer je Prosvetno društvo priredilo ob desetletnici zedinjenja lepo proslavo. Dvorana Ljudskega doma je bila zasedena do zadnjega kotička. Prisotni so bili tu zastopniki drž. uradov. Vse točke programa so bile dobre izvajane, posebno pa je občinstvu ugajala izborna izvajana simbolična vaja Orlic v novem kroju: Tri dobe češke zemlje. Močan pevski zbor je kot zaključno točko programa zapel »Bže pravde«, katero pesem je občinstvo stoje poslušalo.

Sv. Katarina pri Trziču. Tudi pri nas smo na prav slovesen način proslavili desetletnico zedinjenja. Med drugim se je vršila tudi slavnostna občinska seja.

Novo mesto. Na predvečer praznika se je vršil slavnostni sprevod po mestu. Vse hiše so bile razsvetljene in okrašene z zastavami. V sprevodu je korakala šolska mladina, ognjegasi z bakljami, razna društva z zastavami itd. V soboto je bila v kapiteljski cerkvi slovesna služba božja. Občinski zastop je imel slavnostno sejo. Gimnazija je priredila proslavo s pestrnim sporedom. Smihelske prosvetne organizacije so priredile proslavo v nedeljo po deseti maši pred cerkvijo.

Metlika. Proslava je bila združena z odkritjem spominske plošče padlim Metličanom. Na predvečer je bil po mestu mirozov in bakljada, na praznik pa slovesna sv. maša in nato z godbo obhod po mestu.

Trbovlje. Proslava 10 letnice je izpadla prav lepo. Ob polnosnih jutraj so se zbrala razna društva pred gasilskim domom in odkorakala z godbo na čelu v cerkev k slovesni službi božji. Nato je imel pod »lipo osvobodjenja« g. župan Sitter lep nagovor, kateremu je sledil slavnostni govor g. prof. Rateja. Tudi po vseh šolah so se vršile proslave.

Slovenska krajina. Po vseh krajih so prav slovesno proslavili desetletnico zedinjenja. Posebno lepo so izpadle proslave v Murški Soboti, Dol. Lendavi v Gornjih Petrovcih.

PRIZNANO

»Najboljša oblačila pri najnižjih cenah tudi renomirana trdša«
J. MAČEK
 Ljubljana Aleksandrova cesta 12

Kaj je novega

Koledar

Torek, 4. decembra. Barbara, Peter Hriz. — Lunina sprememba: Zadnji krajec ob 6.06. (Po Herschlu se napoveduje sneg.)

Osebnosti

★ **Predsednik ljubljanskega oblastnega odbora g. dr. Marko Natlačen** je odpotoval sinoči po službenih opravkih v Beograd. Vsled tega odpade ta teden sprejemanje strank.

★ **Umčičena sta bila v soboto, dne 1. decembra 1928:** g. Matija Škerbec, doslej mestni župnik v Trziču, za mestnega župnika v Kranju, in g. Anton Vok, doslej mestni kaplan v Trziču, za mestnega župnika v Trziču.

★ **Volitev župana.** V St. Vidu nad Ljubljano je izvoljen za župana g. Valen in Babnik, posestnik na Glinci, za podžupana pa g. Mrak.

★ **Umrl je v Kranju veleposestnik in bivši pivovarinar g. Mavrilij Mayer**, star 78 let. — Na Bledu je v visoki starosti 82 let umrla g. Franciška Jerše, mati prof. dr. Jos. Jeršeta.

★ **Premociji.** Na univerzi v Inomostu je 1. decembra promoviral za doktorja vsega zdravilstva g. Vladimir Milavec, sin g. Fr. Milavca, vodje Mohorjeve tiskarne v Celju. — Na ljubljanski univerzi je včeraj promoviral za doktorja filozofije g. Zdravko Lorkovič iz Zokorja.

★ **Izvrševanje javne inženerske prakse.** Z dekretom ministra za javna dela se dovoli inženjerem Dr. Milanu Vidmarju in Radu Kregarju iz Ljubljane ter inženjerju Milanu Lenarčiču z Vrhnike, da lahko izvršujejo javno prakso v celem področju naše države in sicer z dr. Vidmar specialno iz elektro-strojne, g. Kregar iz gradbene in g. Lenarčič iz strojne inženerske stroke.

★ **Poročil se je v Metliki g. Maks Vilfan**, učitelj, z gđe. Fanč Kopinič.

★ **V naše državljanstvo sta sprejeta Stanislav Andoljšek, učitelj iz Dolenjega Logatca, in Ivan Knaflec, delavec iz Cinžata, okraj mariborski.** — Izstop iz državljanstva SHS se odobri mesarju Janezu Urbancu; krojaču Ivanu Turčiču; posesniti Jožefi Zimnik; zasebnici Libuški Kečič; delavcu Antonu Hermanu; učitelju Antonu Hetenji in stavbeniku Henriku Zamparuli.

Ostale vesti

★ **Maturantstvo in maturanti ljubljanskega učiteljskega iz 1. 1913.** proslave svojo 15letnico dne 8. decembra v Ljubljani. Sestanek ob štiri popoldne v salonu gostilne »Činkoli« (Lavter), Kopitarjeva ulica. Udeležite se ga vsi!

★ **Razpis zdravniške službe.** Ljubljanski oblastni odbor razpisuje službo okrožnega zdravilca za novo ustanovljeno zdravstveno okrožje Stari trg pri Črnomlju s prejemki, ki jih navaja št. 9 »Uredbe, s katero se ureja samoupravna zdravstvena služba v ljubljanski oblasti izven mesta Ljubljane, to je temeljna plaša letnih 9.000 Din s pripadajočimi petletnicami. Krajevna deklaracija, ki ni všteta v pokojnino, znaša letno 9.000 Din. Novo-ustanovljeno zdravstveno okrožje Stari trg pri Črnomlju z uradnim sedežem Stari trg pri Črnomlju obsega občine: Stari trg pri Črnomlju, Čeplje, Del, Dolnja Podgora in Radenci. Županstvo občine Stari trg pri Črnomlju da na razpisnega brezplačno s.anovanje in 20 m² površ na leto za kurjavo. Prošnje, opremljene s potrebnimi dokumenti je vložiti do 31. decembra 1928 pri ljubljanskem oblastnem odboru.

★ **Nova zrakoplovna šola.** V Divljanu pri Trogirju so na državni praznik na svečan način otvorili novo šolo za zrakoplovstvo. Obenem se je vršila otvoritev novega hangarja. Tej svečanosti so prisostvovali predstavniki civilnih in vojaških oblasti iz Splita in Trogirja.

★ **Število neizprašanih srednješolskih učiteljev** znaša v Sloveniji 12.55 odstotkov, ne 22.55 odstotkov, kakor nam je popravil tozadnje število v sobotnem »Slovincu« tiskarski skrat.

Zorel požar na Bledu

Na Bledu ne mine skoraj nobena slavnost, da ne bi imeli kake razsvetljave. Tako si je zlobneč zopet izbral narodni praznik, da uteši svojo blazno, satansko zlobo. Ponoči ob dveh je zbudilo zvonjenje prebivalce iz mirnega spanja, ko je bilo gospodarsko poslopje Jožefa Pintarja v Gradu že vse v ognju. Domače so prebudili šele sosedje. Gospodarsko poslopje je popolnoma pogorelo, tako tudi več gospodarskega orodja, voz, plug i. dr. Zivinino so komaj rešili. Pri sosedu Antonu Jamarju pa je pogorela drvarnica in šest kokoši. Da se je ogenj tako hitro omejil na tem mestu, se je zahvaliti le temu, da imamo vodovod. Oba pogorelca sta zvesta pristaja SLS in srčno dobri duši. Da je bil ogenj podtaknjen, je brez vsakega dvoma, ker je Pintar že enkrat našel tamkaj svečo, ki pa je najbrž koj ugasnila. Domneva se, da je tu kaka organizirana banda, ki požiga, in si za to izbira skoro sama kmetijska gospodarska poslopja.

Nesreča z nožem

Pri Sv. Miklavžu pri Ormožu se je zgodila nesreča, ki je pretresla vso šolsko mladino in tudi druge, ki so ji prisostvovali. Po končanem dopoldanskem pouku so se otroci treh višjih razredov igrali na prostem poleg cerkve. Veseli smeh in krik otroških grl je odmeval daleč naokrog. Naenkrat je nastala smrtna tišina in zadonel je obupen krik: »Jezus, Jezus...!« Vsi otroci so strmeli v Stanka Snačarja, učenca 5. razreda, ki se je ves krvav dvignil s tal in se je držal za prsi. Blizni se mu ni upal nikdo. Fantek je kričal in se vloklet proti šoli. Naenkrat se je zgrudil na tla. Nato sta priskočila dva fanta in sta ga dvignila. Kmalu je drugič padel. V tem trenutku sta pritekla gđ. župnik in kaplan, ki sta slišala krik. Nudil se jima je pretresljiv prizor. Na tleh je ležal imenovan učenec ves krvav v zadnjih vzdihih. Hitro sta mu odpela sukno in zagledala sta kake 4 cm širok nož, ki je tičal 6—7 cm globoko v prsih. Nož sta previdno izdrla in fantka zanesla v sobo. Dr. Hrovat, vodja bolnišnice v Ormožu, je dognal, da je nož prerезal nekaj žil in ranil pljuča. Rano je izpral in sečil. Ali otrok ostane pri življenju, je še vprašanje. Nesrečo je zakrivil sam. V notranjem žepu je imel odprt čevljarški nož in ta se mu je pri padcu zasadil v prsi.

★ **Rop.** Iz Laškega poročajo: Ferdinand Knez, po domače Starc, je šel v petek zvečer ob sedmih mimo Resnika v Marijagradcu proti svojemu domu. V bližini Resnika sta ga iz

Hotel „ROYAL“ Beograd

Kraja Petra 70. — Telefon 35-7
 Hotel v središču z najmodernejšim kooportom.
 Cena sobe od 10 Din 50 — naprej.

Jiji Wolker:

O milijonarju, ki je ukradel sonce

Nekoč je živel strahovito bogat milijonar. V svojih rokah je združil vsa pozemelska bogastva. Ničesar ni bilo, kar si ne bi utegnil zazeleti. Bival je v najlepšem gradu in vsi ljudje so mu hlapčevali.

Toda siromašni milijonar je bil bolan. Njegova bolezen ni bila tako težka ko zoprna. Po vsem telesu so mu rasla ostudna gnojna uljesa, ki so bila po dnevi vlažna, pa so v noči strahotno skelela. Bolezen je bila tako ogabna, da se je milijonar sramoval samega sebe in se oblačil v draga sukna in legal v svilnate blazine postelj.

Imetje mu je raslo nenehoma; prav tako njegova bolezen. Bal se je, da bi se uljesa ne razširila na oči. Najbolj ga je plašilo to. Četudi bi mogel zkriti vse svoje telo, bi morale ostati oči nepokrite, če je hotel živeti in gospodovati.

Bolni milijonar je sklenil, da se bo posvetoval z zdravnikom. Dotlej ni vprašal še nikogar za svet. Celó pustil ni k sebi nobenega, kajti ni hotel, da bi se razvedelo, kako je vreden pemilovanja. Strah ga je bilo, da bi se ljudje, ki mu zavidajo ogromno bogastvo, veselili njegove boleznin in se čutili srečnejše ko on. Domišljaji si je, da mora biti on, ki ima največ denarja, tudi najbolj srečen. Pravtako so mislili drugi, ko so videli njegova lepa oblačila, avtomobile, udobje.

Poklical je najboljšega zdravnika in mu rekel: »Gospod doktor! Dobro me preiščite in mi svetujte, kaj naj storim, da ozdravim. Moja bolezen je tako ostudna, da ne sme vedeti nihče zanjo. Zato mi boste oprostili, ko vas bom dal po zdravniški preiskavi usmrtili. Jaz ne zaupam nobenemu človeku, tem manj pa človeškemu jeziku. Zgodba o kralju Midasu me je izučila. Sicer pa bom izplačal vaši ženi primerno pokojnino in vaši otroci se bodo izšolali na moje stroške.«

Zdravnik je čutil, da je prišla njegova poslednja ura. Zakaj predsmrtna moč tega moža je bila neznanaka.

»Moje moči ginevajo«, je izpregovoril milijonar. »Preglejte urno!« Slek se je in stal gol. Napol je nalikoval zmečkani gosenci, napol votlemu zobu.

Zdravnik je izpreletel gnus. Kako, da bodo ti njegovi tvori usmrtili baš mene, ko sem vendar tako zdrav. Vsakdo lahko usmrti sočloveka. Če ima to moč on, si jo vzamem še jaz. Prav. Priporočil mu bom tako sredstvo, ki ga bo prokletu drago veljalo.

»Milčstni gospod«, je rekel, »poznam zdravilo za vašo bolezen. Tem boljše, da si ga omislite samo vi. Solnce potrebujete. Pa ne le malo solnce, marveč celo solnce. Opomno premoženje imate in verujem, da ž njim lahko prineseš solnce z nebes v vašo palačo. Nato se za čas zaprite tesno ob solnce. Iz solčne kopelji boste stopili ne le docela zdrav, ampak še nesmrten. To je edino zdravilo, ki vam ga vem

priporočiti za bolezen vsega sveta. Solnce je zdravje vsega sveta!«

Milijonar je zdravniku verjel. Kako bi tudi ne verjel človeku, ki stoji korak pred smrtjo! Vprašal je še:

»Ali ne veste, kako drago je solnce?«

»Solnce je drago vsem ljudem, morebiti je za vas cenejše.«

Ko je zdravnik izgovoril, so ga odvedli in usmrtili. Vdovi so izrčili ček, sirotam nekaj novih učnih knjig, dve dobro ohranjeni ravnili iz milijonarjeve pisarne in za peresnike pušico z napisom:

Modrosti se uči, moj sin!

Milijonar je prevdarjal, kako bi najceneje snel solnce.

Dal je postaviti ogromen ođer. Sto in sto inženirjev je gradilo velikanski žerjav. Stavbeniki so izvrševali načrte za stavbo, v katero bodo prinesli solnce in ga zaprli z milijonarjem in njegovimi ognjki. Milijoni delavcev iz vseh zemelj so kovali in gradili, pa ne da snamejo solnce, marveč da prehranijo svoje žene in otroke.

V neki noči, ki je bila temnejša ko najbolj zakrnjeno srce, so milijonarjevi služabniki sneli solnce, ga spustili v ogromno stavbo in ga zadelali z železobetonskimi stenami in jeklenimi ploščami.

Noben žarek ni izhajal.

Na svetu je bilo temno in milijonar se je veselil, da se mu je vse posrečilo. Mislil je: V temi ne bo spoznal niti Bog, da solnce ni več. Zraven sem pa še neumrljiv. O, ne bom

se zadovoljil samo s solncem! Odneseš bom še zvezde in jih shranil k zakladom. Kmalu ne bo ničesar več, kar bi ne bilo moje. Se gospoda Boga si bom kupil in postavil za pisarja. Jaz bom pa mlad, lep, nesmrten, najbogatejši. Kdo mi bo enak? Zagospodoval bom zemlji kakor ženski, in vesela bo, da ji zagospodujem, — kajti ženske ljubijo močne in neukročene možje.

Ljudje so se zbudili iz spanja. Silno so se čudili, da solnce več ne sije. Na nebu je zevala velika rdeča rana, ki so jo gasivci in pleskarji zaman poizkušali zabrisati. Ljudje so begali in vpili:

»Kje je solnce? Kdo nam je vzel solnce?«

Strážniki z električnimi svetilkami so mirili. Bilo je težko delo! Ljudje so bili ko brez glave. Brezkoristno so jih strážniki opominjali, da bi vtihnil in se razšli.

Milijonar je zapovedal prižgati vse luči. Stotisoče svetilk je zaplapolalo na cestnih vogalih, po kavarnah, barih in kabareti. V premetstju so svetile tri žalostne brivke in v vaseh so poiskali iz zaprašenih skrinj medle lojenke in plašili ž njimi. Zmešnjavo so povečali črni netopirji, ki so pripravili od bogveke v noč.

Ponude so na cestah pospale, kajti noč je že trajala predolgo.

Milijonar je računal: Če ozdravim, bom izdeloval iz solnce vžigalice »Helice« in mazilo zoper uljesa in še vse, kar se bo dalo. Spreten človek lahko obogati. Kako vesel sem, da se tega nihče pred menoj ni spomnil.

Ljudje v mestih pa so postajali zmerom bolj zmedeni.

Proti nahodu

zasede napadla dva neznana roparja. Eden izmed njih je prijel Kneza, ki je star nad 60 let, za vrat in ga pričel daviti. Drugi mu je pa med grožnjami preiskal obleko in ga oropal za ves denar. Roparja sta Knezu oropala 3000 dinarjev in mu vzela tudi uro. Dosedaj roparja še nista izsledena.

★ Nesreča. V soboto dopoldne se je v Minnem pri Dolu pri Laškem pripetila huda nesreča. Ahčan Ivan, 30letni posestnik, je šel gledat v svoj gozd. Na sosedni parceli sta dva delavca sekala drevesa, pri čemer se je smreka naslonila na drugo še ne podžagano. Ravno ko je prišel Ahčan do tega mesta, je naslekana smreka padla na tla in pri tem težko poškodovala Ahčana.

★ Vlomi. V petek, 30. nov., je okrog polдне vlomil v župni cerkvi v Krškem v pušco »pri Križu« dosedaj še neizsleden vlomilec. Odnel se veliko, ker itak malo pride v pušco in je bila nedavno izpraznjena. — V noči od torika na sredo pa so skušali neznanci vlomiti v trgovino g. urarja Obida. Pa tudi tu niso imeli sreče, ker so jih pravočasno odpodili. Čudno pa se vsakomur zdi, da pri tolikih poizkusih in tatvinah zadnjih let ni mogoče izslediti tatov, dasi je orožništvo budno v vseh slučajih.

★ Velika tatvina. V sredo 28. t. m. ponoči so v Smarjeti pri Novem mestu tatovi udrili v trgovino g. Moleta in so odnesli deset tisoč dinarjev in veliko najboljšega blaga.

★ Novi Sad ima nad 50.000 prebivalcev. Kakor je ugotovil magistrat v Novem Sadu, ima to mesto že nad 50.000 prebivalcev in je magistrat prosil notranje ministrstvo, naj dovoli ljudsko štetje, tako da se natančno ugotovi, če ima Novi Sad več ali manj kot 50.000 prebivalcev. V slučaju, da ima Novi Sad nad 50.000 prebivalcev, bi bili po zakonu lastniki novih hiš 20 let oproščeni davka. Ministrstvo je prošnjo odbilo, ker bo l. 1930. tako in tako splošno ljudsko štetje in se ga ne bi splačalo dvakrat ponavljati.

Mela kravate

najprimernejše Miklavžev darilo

Milijonar je zato izvesil plakate in pisal časopisne uvodnike:

Naposled temno!
Tisočletni sovražnik premagan!
Veličasten dokaz človeške požrtvovalnosti!

Že od začetka sveta je ljudi trpinčilo solnce, ta največji tiran, kar jih je kdaj bilo ustvarjenih! Okrutno njegovo trinoštvo so na svojem telesu občutili vsi stanovi, najhujše pa delovni razred. Solnični žarki so med delom pripekali in stiskali k tlom milijone delavcev. Zdravniško je bilo dognano in potrjeno s statistikami, da je

100% (reci: sto odstotkov)

ljudi, ki se jih je rodilo pod solncem, pod solncem tudi umrlo. Tej mogoti je odklenkalo. Znani človekoljub gospod Poslednji milijonar (kdo se ne bi spomnil njegove plemenitosti, ki jo je izkazal vdovi in otrokom tragično preminulega zdravnikarja X) ga je na lastne stroške snel z neba.

Delo se je (hvala milijonarjevi nadčloveški požrtvovalnosti) posrečilo in solnce je izginilo s sveta. Zagotovljen mu je neminljiv spomin.

Zahtevajte prospekte!

Oni, ki so imeli svetlobo, so jo obdržali in se umirili. Oni pa, ki je niso imeli, so ostali naprej vznemirjeni. Stare ženice (ki so bile gluhe že po dvajset let) so pravile: »Konec sveta prihaja.«

Gorje zaljubljenecem, ki so v temini izgubili svojo ljubezen, zakaj ne najdejo je več nikoli!

★ Se o železniški nesreči pri Belgradu. Kakor objavlja prometno ministrstvo, so bili aretirani vsi železniški nameštenci, ki so osumljeni, da so s svojo malomarnostjo zakrivali železniško nesrečo pri Belgradu. Aretirani so bili prometni uradniki, dva kretnika, dva sprevoznika in strojevodji obeh vlakov. Aretiranci se bodo zagovarjali pred sodiščem na podlagi § 302. srbskega kazenskega zakona, ki določa kazen do deset let.

★ Izsiljevanje v Banatu. Bogatejši prebivalci mesta Vrška v Banatu so dobili te dni pisma, podpisana od »črne roke«, v katerih zahtevajo neznani zlikovci večje vsote, v slučaju pa, da bi naslovljenec ne hotel plačati, zahtevanega zneska, mu grozi smrt. Tako zahteva »črna roka« od odvjetnika dr. Ise Agularja znesek 200.000 Din, od tvrdke Valentina Neukomma sinovi pa 100.000 Din. V pismu sta navedena tudi čas in kraj, kjer je treba oddati denar. S temi zanimivimi, v slabi srbsčini pisanimi pismi, se bavi sedaj policija v Vršcu, ki upa, da bo izsiljevalce kmalu izsledila.

★ Huda nesreča na glavnem kolodvoru v Zagrebu. V petek zjutraj se je pripetila v Zagrebu na glavnem kolodvoru pri prihodu osebnega vlaka iz Osijeka huda nesreča. Neke, dosedaj še neznana ženska, je hotela v trenutku, ko se je približal vlak, prekorati tir. Lokomotiva osiješkega vlaka jo je pahnila na tir, pri čemer je ženska padla pod vlak. Kolesa so ji odrgala eno nogo. Prepeljali so jo v bolnišnico, kjer so jo operirali.

★ Prijatelja oslepil. Vas Martinci je majhno, zanikrno gnezdo v Sremu, vendar pa zadnje čase zelo znano po pogostih ubojih in zločinih, ki se dogajajo tam. V petek se je pripetil tam zopet grozen zločin. Prijatelja, kneta Mladen Maricki in Miloš Gjurjevič, sta sedela v neki gostilni in na vso moč pila. Ko sta imela vsega dobrega že dosti, se jima je zahotelo prepira in pretepa. Gjurjevič je napril svojo lovsko puško iz bližine na Marickega in sprožil. Maricki je bil ranjen na obe očesi in je izgubil takoj vid. Prepeljali so ga v bolnišnico, vendar pa je zelo malo verjetno, da bi okrevail.

★ Goljuf z menicami. Policija na Sušaku je aretirala nekega trgovca iz Bakra, ki je ogoljufal tovarno čevljev Peter Kozina. Trgovec je naročil pri tvrdki blago in izstavil menico na ime neke dame, ki za vso stvar niti vedela ni. Na ta način je bila tvrdka ogoljufana za preko 20.000 Din.

★ Železniška nesreča pri Veliki Kikindi. Orientekspres iz Pariza v Bukarešto je v bližini Velike Kikinde povozil kmetijski voz, na katerem je bilo sedem oseb. Voz je bil popolnoma razbit, štiri osebe, med njimi tudi mal otrok, pa so bile hudo ranjene. Vse štiri so prepeljali v bolnišnico pri Veliki Kikindi.

★ DVE ODLIČNI KNJIZEVNI NOVOSTI izideta za letošnji božič v založbi Jugoslovanske knjigarne v Ljubljani in sicer: *Krasna izdaja zbranih del našega pesnika dr. Fr. Prešerna, ki sta jih uredila in za tisk priredila dr. Fr. Pirjavec in dr. Joža Glonar. Zbirka bo obsegala vse pesmi in pisma Prešernova, izvorno sliko Prešernovo in njegov faksimile. Cena za to ljudsko izdajo bo izredno nizka in bo znašala od Din 40.— do Din 50.— za broširan in okoli Din 60.— za vezan izvod. Prav tako izide pravočasno pred božičem II. zvezek Preglednih zbranih spisov, ki obsega znani roman Jernej Bogovec, balade v prozi in nekaj enodejank. Cena bo ista kakor za I. zvezek broš. izvod Din 45.—, eleg. vezan Din 60.—. Lepših božičnih in novoletnih daril si ne moremo misliti, zato naj si jih vsakdo zagolovi s pravočasnim naročilom, ki jih založništvo sprejema še sedaj. Knjigi izideta namreč šele par dni pred božičem.*

Milijonar je odslovil vse služabništvo in se podal k solncu. Stopil je v ogromno poslopje, se močno zaklenil in se še prepričal, če so straže z revolverji in bajoneti varno zastražile vse vhode. Ključ je pustil v ključavnici, da ne bi kdo skozi njo oprezoval. Potem se je slekel. Solnce je žgalo.

Kako blaženje me topli, je menil milijonar. Nove sile se stekajo vame. Vse bolno izgori in postanem čist kot kovina. Izšel bom kakor mladi bog. Kolikim ljudem je solnce podelilo srečo in zdravje. Sedaj je na meni, da si vsega prilastim. Kako neizmerna sreča je strniti sreče vseh vase!

Solnce je žgalo.

Malo prevroče je. Pa ne škodi. Prenesti je treba, — Le, da bi me hrbet tako ne bolel. In glava! Pa usta, oči, prsa, noge!

Ah, neznosna je vročina. Razjeda me zunaj in znotraj. Zdi se mi, da postajam pepel. Še malo ostanem. Potem pojdem. Pojdem in skočim v reko. Poiskal si bom ledeno ljubico in jo stopil v svojih rokah. Jaz bom najmočnejši, najbogatejši, neumrljiv. Kako sem slaboten in ubog. Vse me boli. Da bi vsaj umrl! Ne vzdržim več. Pojdem. Morebiti je zadosti. Jaz pojdem, zbežim, zletim.

Gol, kakor prosjak z izgorelimi uljesi in vnetimi očmi se je zagnal k dverem. Pa gorje! Za reči ključ se je v ključavnici stikal, da ga ne bi mogel zaobrtniti sam sveti Peter, če bi se mu zahotelo. Zaman ga je stresal, zaman vrtil sempatja, nikjer ni bilo sluge, svetovavca, delavca. Bil je sam, ko srce njegovo sredi nagnitih prsi, ko oči njegove v gnojnih uljesih in v bolečini.

★ IZSLA JE KNJIGA: SLOVENC V DESETLETJU 1918—1928. Zbornik razprav iz kulturne, gospodarske in politične zgodovine. Uredil dr. Jos. Mal. Velika osmerka, VIII in 776 str. Cena pri založnici »Leonovi družbi« (Ljubljana, Jugoslav. tiskarna, kolportajni oddelek 180 Din nevez., 200 Din vez. izvod. V knjigarnah 25 odstotkov pribitka.

★ ODOPEV NEŠREČNE ŽENE (krasna povest) je najbolj primerno Miklavžev darilo za stare in mlade. Stane samo 12 Din. Dobi se v Ljubljani v Jugoslovanski knjigarni in Novi založbi, v Mariboru v obeh Citilovih knjigarnah in v Celju v Slomškovi tiskovni zadrugi.

★ ZASTONJ DOBITE PET KRASNIH KNJIG, če pridobite za ženski list »Vigred« spodaj označeno število novih naročnikov in bo zanje plačana do 31. januarja 1929 celoletna naročnina. Za 15 naročnikov »Slovenska kuharica«, za 10 naročnikov »Iz modernega življenja« (Finžgar), za 7 naročnikov »Tunel« (socialni roman), za 5 naročnikov »Dom« (roman), za 3 naročnike »Valerija, izhod iz katakomb«. — Naročnina Din 25. — List izhaja mesečno. — Naroča se pri »Upravi Vigredi«, Ljubljana, Ljudski dom.

★ KDOR SE HOČE OHRANITI SVEŽEGA IN ZDRAVEGA, naj jemlje tedensko enkrat ali dvakrat pred zajutrekom kozarec naravne »Franz-Josef«-grenčice. Zdravniška poročila iz vojnih bolnic dokazujejo, da tudi težko bolni radi jemljejo »Franz-Josef«-rudo, ker brez neprijetnih občutkov in posledic točno odvajajo. Dobiva se v lekarnah, drogerijah in specijalnih trgovinah.

★ VSAKOMUR, KI POTUJE V ZAGREB priporoča se novootvorjena »Restavracija v aljaka« (Stajerska vinara), Maravska ul. 10 (Prolaz), Samostanska ul. 3. — Prvorazredna kuhinja in največja izbira štajerskih vin, ter zmerna cene.

★ KRASNA IZBIRA BLUZ, otroških obleke po nizki ceni, Krištofič-Bučar, Stari trg 9.

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Nočno službo bodo opravljale tele lekarne: Bahovec na Kongresnem trgu, Ustar na Sv. Petra cesti in Hočevar v Šiški.

○ Kraljeva zahvala. Pripravljalni odbor za angleško razstavo je ob otvoritvi poslal pokrovitelju razstave Nj. vel. kralju Aleksandru udanostno izjavo. Te dni je v imenu kralja odgovoril predsedniku odbora g. dr. Pitamicu minister dvora pismo tele vsebine: Nj. Veličanstvo kralj je z zadovoljstvom sprejel izjavo udanosti, katero ste poslali v imenu pripravjalnega odbora prilikom otvoritve britanske umetnostne razstave v Ljubljani in je blagovolil odrediti, da se sporoči odboru Njegova srčna zahvala.

○ Akademija dijaškega Orla. Dne 9. decembra, t. j. to nedeljo, prirede Orli in Orlice dijakinje svojo drugo akademijo v Ljudskem domu ob 8 zvečer s sledečim sporedom: Ave Marija, pozdrav (člani), Ave Marija (mladenke), razvoj gibanja (članice), proste vaje (čl.), geometrijsko gibanje (članice), talna telovadba (člani), Veseli pastir (mladci), Na livadi (članice) in Ritmus (člani). Posetite jo v obil-

Miklavžev večer v »UNIONU« dne 5. decembra ob 7 zvečer

je tik pred nami. Kdor se nima vstopnice, naj si jo pravočasno preskrbi v predprodaji, ki se vrši danes od 5 do 7 zvečer v Unionu pred veliko dvorano, jutri pa od 3 popoldne dalje do prireditve. Istotam se oddajajo darila. — Vabimo cenjeno občinstvo, posebno starše z njih deca, naj posetijo to prireditev, katera jim bo ob spretni in krasni režiji napravila obilo veselja in zadovoljnosti.

Cene vstopnic: Družinske v parterju 15, 12, 10, 8 D; otroške (t. j. za one otroke, ki jih običari Miklavž) 2 D; balkonske 12 Din; galerijske 10, 8 Din; stojišča 5 Din.

Milijonar je omahoval kakor drevo ob nevihti. Človek! Ti ne prenesesh sreče vseh! Tvoja lastna Ti je preveč.

Solnce je žgalo.

Milijonar se je sesul.

Ostal je kupček pepela, nič večji od železnega novca. Majhen kupček pepela nečimurnosti. Poslopje, ki ga je zgradil v ponosu, ki ga je zavojevalo bolno njegovo častihlepje, je bila velika sveča ob njegovem truflu. Nihče ni jokal.

Solnce je pa žgalo.

Žgalo in prežgalo vse stene. Sesedle so se, ko bi bile iz peska in se pogrezile v zemljo kakor čarodej, ki je razkazal svoje umetnije in izginil. Blesk solnce je planil na vse strani. Ležalo je na zeleni trati ko velika zlata žoga.

Ljudje so se smehljali: »Sedaj vidimo pot«, so pravili in se vzhvaljali.

Treba je bilo vrniti solnce zopet na nebo, da ga bodo vsi videli in da bo svetlobo vsem razdeljevalo.

Ljudje so bili resni in v skrbeh.

Kdo nam bo odnesel solnce na nebo?

Pa sta prišla dva otroka. Manička in Pepi.

»Midva ga poneseva,« je dejal Pepi. »Mnogokrat sem nosil ljudem kovčke s kolodvora. Oni dan sem nekemu gospodu nesel tako velikega, da so se čudili vsi. To bi bilo lepo, da solnce ne bi zmogel!«

Manička in Pepi sta nesla solnce na nebo.

»Za kosilo pridita domov!« jima je zaklicala njuna mati.

»Prideva, prideva...«

In sta prišla. (Prevel V. Z.)

Tezka glava in bolečine, kadar se čita pozno v noč! 1—2

Aspirin tableti

takoj pomagajo in misli postanejo zopet jasne. Zahtevajte pa vedno originalni zamot »Bayer«, ki se spozna na modro-belo-rdeči vrstveni znak.

nem številu, da vidite in spoznate njihovo delo in njihova teženja. Vstopnice dobite od danes naprej vsak dan do nedelje od 4. do 6. ure popoldne v Ljudskem domu, II. nadst., levo, po sledeči ceni: 20, 15, 10, 6 in 4 Din.

○ Miklavžev večer krščanskega ženskega društva, ki se vrši jutri v sredo, dne 5. t. m. ob pol 5 popoldne v beli dvorani Uniona, I. nadst. Večer je namenjen deci društvenih članic in po njih vpejanih gostih. Darila z morebitnimi željami se sprejemajo v istih prostorih, isti dan od 1—3. Napravite veselje svojim mladičom in pridite!

○ Teden angleške kulture: V torek dne 4. novembra se vrši četno predavanje o postanku angleškega imperija in njegovem političnem pomenu. Predavatelj: Profesor univerze dr. Leonid Pitamic. Lokal: Predavalnica Narodnega muzeja, vhod z Bleiweisove ceste. Cas: Od 6—7 zvečer. Vstop prost.

○ Rok za prijavo vžigalnikov in kremenov se izjemoma podaljša do 15. decembra 1928. Opozarjajo se vsi imetniki in prodajalci vžigalnikov in kremenov, da jih naknadno prijavijo pri mestnem magistratu (srednje poslopje), Mestni trg št. 1, pril. levo, v sobi nekdanje policijske stražnice od 8—14, ker bo po izvršenem žigosanju vsak imetnik ali prodajalec nežigosanega vžigalnika ali kremena kot tihotapec strogo kaznovan.

○ Ljubljansko prostovoljno gasilstvo ljubljanskemu meščanstvu. Ljubljansko prostovoljno gasilstvo in reševalno društvo — naša nastarejša humanitarna institucija — ki bo čez dobro leto dni slavila šesdesetletnico svojega obstoja, si je nabavilo te dni novo moderno avtomobilsko motorno žigralno. Odveč bi bilo povdarjati, da je ta moderna pridobitev bila potrebna, ne le družstvu samemu, temveč, da je ta pridobitev eminentno življenjske važnosti celokupnega ljubljanskega prebivalstva. Ker pa društvo nima nikogar, ki bi mu primumogel do hitrejšega razmah razven mesine občine ljubljanske — ki vprav požrtvovalno podpira nesebično delovanje prostovoljnega gasilstva — stroški so pa še v precejšnji meri nekritični in ker ima vrhutega se mnogo drugih potreb, katerim treba čimprej od pomoči, da je napredek in delo neovirano, zato stopamo tem potom pred celokupno ljubljansko prebivalstvo, ki je vedno znalo ceniti pomen in idejo prostovoljnega gasilstva, naj ne zavrta prošnje po podporah ter naj ob priliki nabiralne akcije, ki se prične te dni, pomaga po svojih močeh vrstiti ljubljanskim prostovoljnim gasilecem težavno in nesebično nalogo — saj blaginja in napredek ljubljanskega prostovoljnega gasilstva je gotovo interes celokupnega ljubljanskega meščanstva. — Prostovoljno gasilno in reševalno društvo v Ljubljani.

○ Komunistična proslava desetletnice. Politični oddelek ljubljanske policije je že skoraj tri tedne pred težkim problemom: Kdo razširja komunistične lepake, ki jih stražniki in detektivi pogosto najdejo raztresene po mestu. Se težji je drug problem: Kje se nahaja tajna komunistična tiskarna, ki te lepake razmnožuje in šapirografira, če se za tiskarna sploh nahaja v Ljubljani? Na sam predvečer desetletnice zedinjenja so neznani komunistični mladeniči zopet raztresli skrajno agresivne, revocionarne in protidržavne lepake po nekaterih ulicah ter jo nato pobrisali. Pravzaprav ti lepaki nikdar ne dosežejo svojega pravega namena, ker jih vedno policija poprej zapleni predno jih sploh kdo opazi. Seveda, če je namen komunističnih mladeničev ta, samo in izključno dražiti policijo, potem imajo ti lepaki uspeh, drugače pa je to zelo nevarna igra, ki zna lepega dne mladeniče drago veljati.

○ Miklavžev semenj in Miklavževa nedelja. Miklavžev semenj je vsako leto enak. Letos je tam ravno tako živahno, kot je bilo lani in kot bo prav gotovo še prihodnje leto. Čez dan si ogledujejo mladčki v spremstvu mamic in atekov kramarska čudesa, razstavljen na sejmu, izbirajo Miklavže in parklje iz leca ter preizkušajo, katera šiba in kateri korobač »bolje« tepe. Na večer se zaleče sem dorasla mladina, ki promeniira mimo stojnic in ji ni že toliko mar za cukrarije, temveč mnogo bolj za nove šale in nova znanstva. Vsi pa so mnenja, da Miklavžev teden nudi obilo zabav in sploh, da je Miklavžev semenj hudo zanimiva stvar. Na Miklavžev nedeljo, ki spada ravno tako v tradicijo, kot Miklavžev semenj, so bile trgovine odprte pozno na večer. Ljubljanski korzo se je nekoliko raztegnil, kajti ob živo razsvetljenih izložbah so se povsod ustavljale goste skupine ljudi in izbirale. V trgovinah samih je bilo ravnatoko živahno. Z Miklavževim tedom se je pričela zimska sezona.

○ Vlom v Kolizeju. V nedeljo popoldne je bil izvršen v stanovanje brivskega mojstra Mate Pliveriča v Kolizeju večji vlom. V času, ko so bili vsi domači od doma, gospa z otroci na Miklavževem semnju, g. Pliverič sam pa neke izven Ljubljane, je vdril v stanovanje neznani zlikovec ter odnesel prav dober plen. Ukradel je nekaj perila in obleke, več zlatnine in 700 Din gotovine. Skupno trpi Pliverič okrog 7400 Din škode. Ko se je gospa Pliveričeva vrnila domov in našla vse stanovanje razmetano, je obvestila o tem policijo, ki je uvedla po detektivih preiskavo, vendar pa je dosedaj še ni posrečilo izslediti vlomilca.

Prosvetna društva potrebujejo za uprizoritev prah za bengalični ogenj

ki ga dobavljajo v vseh bar-h drogerijah A. KANC SINOVA, LJUBLJANA, Zidovska ulica 1

Selavci našega semena

Na občnem zboru Prosvetne zveze v Mariboru, ki se je vršil 30. novembra, je bilo podano sledeče

TAJNJSKO POROČILO.

Prosvetna zveza v Mariboru šteje danes 176 včlanjenih društev in ekspozituro za Slovensko Krajino v Murski Soboti s 6 društvi ter 68 dekliških in mladeniških zvez, celotno torej 250 katoliških organizacij. Od lanskega leta je število članic naraslo za 12 društev in 3 mladeniške zveze.

Organizacija prosvetnega dela.

Z ozirom na predlog lanskega občnega zbora, da se ustanove prosvetni okraji, imamo 22 prosvetnih okrajev: Maribor z Vuzenico (26 društev), Braslovce (8 društev), Celje (14 društev), Dravsko polje (4 društva), Gornji grad (11 društev), Jarenina (4 društva), Konjice (7 društev), Kozje (7 društev), Laško (7 društev), Sv. Lenart v Slovenskih goricah (9 društev), Ljutomer (8 društev), Ormož (7 društev), Ptuj (17 društev), Rogatec (6 društev), Prevalje (6 društev), Slovenjgradec (6 društev), Slovenska Bistrica (9 društev), Šmarje (6 društev), Šoštanj (6 društev), Videm (8 društev), Slovenska Krajina.

Prvo okrajno prireditev, spojeno z okrajno razstavo, je priredil vrli okraj Braslovce.

Vse dekliške zveze vodi Osrednje vodstvo v Mariboru, ki mu predseduje materinsko skrbna gospa profesorica Marija Štupca.

Visoka bilanca.

Najmočnejše društvo je Krščanska ženka zveza za Maribor in okolico, ki šteje 1869 članic. Drugo mesto zavzema prosvetno društvo v Konjicah s 233 člani, tretje izobraževalno društvo v Lajterspergu pri Mariboru s 232 člani, četrto katoliška omladina s 223 člani, peto izobraževalno društvo v Krčevini, nato slede Rajhenburg s 200 člani, Sv. Vid pri Ptuj s 195 člani, Sv. Peter pod Sv. gorami s 188 člani, Središče s 178 člani in deseto društvo v Sv. Juriju ob Ščavnici s 166 člani.

Poslovanje med društvi in zvezo presega lansko leto za 2705 poslovnih štev., do danes šteje opr. zap. št. 7005. Zveza je prejela 1448 dopisov, odposlala pa jih je 5582.

Med proslavami je bila za nas najimenitnejša proslava 700 letnice domače škofije. Društva so prejela od zveze dva osnutka za govore o 700 letni zgodovini škofije, zveza pa je priredila dne 9. maja na čast apost. nunciju in vabljenim cerkvenim dostojanstvenikom v kazinski dvorani posebni pozdravni večer.

Letošnje skupno potovanje na Brezje je prekosilo vsa dosedanja. Priglasilo se je malo pod 4000 naših ljudi, sprejeli pa smo jih lahko v misli predpisov železnice le 3600. Svoje državno in narodno zavest so naša društva sijajno dokumentirala z prijavami na slavlje desetletnice državnega obseja in zavzetja Maribora. Priglasilo se je 75 društev z nad 3500 udeleženci.

Članstvo.

92 društev je prijaviilo 8364 članov. 84 manjkajočih prijav smemo ceniti na nad 5500 članov. Celotno število članov bo kmalu doseglo 14.000, osobito, ker je lansko članstvo 13.100 pomnožilo 12 novih društev.

Naši društveni domovi.

Društva so izkazala 34 društvenih domov. V preteklem poslovnem letu so bili zgrajeni domovi v Sv. Antonu v Slov. goricah in Sv. Petru pod Sv. gorami in Sv. Lovrenču na Pohorju, leseni dom pri Sv. Frančišku v Stražah pa je bil restauriran.

Dramat. predstave. 92 statist. pol izkazuje 65 odrov, na katerih se je vršilo 261 dram. predstav, celotno štev. dram. predstav se bo sukalo krog 400.

Skioptična predavanja. V zadnjem poslovnem letu je bilo večje zanimanje za skioptikon in skioptična predavanja. Celotno je priglašeni 9 skioptičnih aparatov, ki izkazujejo brez zvezdinih prosvetnih večerov 57 skioptičnih predavanj. Skupno z zvezdinimi prosvetnimi večeri pa je bilo 68 predavanj, ki so jih pozorovale skioptične slike. Največ skioptičnih predavanj je imela v preteklem poslovnem letu gospa prof. Marija Štupca.

V odsekih. Posebno živahno delovanje je v društvenih odsekih, od katerih najbolj delujejo dramatični, pevski, glasbeni in telovadni. Vseh prijavljenih odsekov je 128, vsa društva jih sigurno štejejo nad 200.

Predavanja in prosvetni tečaji.

Na lanskem občnem zboru se je poudarjalo željo, naj društva mesto dram. predstav bolj goje predavanja in prosv. tečaje. Tej želji se društva primerno odzvala. Vseh priglašeni predavanj je 154. Poleg tega se je še vršilo v misli prosvetnega načrta 44 enodnevni prosvetni tečaji s 3-5 predavanji. Te številk izkazuje le polovica članic, torej so v istini višje.

Knjižnice.

Knjižnice ima skoraj vsako društvo, kajti 92 društev je izkazalo 88 knjižnic s 39.072 knjigami. Od teh se je letno prečitalo 46.017 knjig. V preteklem poslovnem letu so društva posvetila posebno pozornost knjižnicam, saj je polovica društev prikupila 2010 novih knjig. Ta knjižnični izkaz veja le za 92 prijavljenih društev. V svrhu ustanovitve novih knjižnic v Slov. krajini se je tudi nabralo in nakupilo do

26 že rabljenih in še dobro ohranjenih knjig. Za enako književno darilo se bo P. Z. tudi v tekočem poslovnem letu potrudila, Prosvetna zveza sama je organizirala do 20 prosvetnih tečajev oz. predavanj in drugih prireditev na deželi.

Na dekliških taborih.

Nedvomno pa so dosegli višek veliki dekliški tabori, katere je vodila predsednica dekl. pokreta gospa prof. M. Štupca. Na njih se je predavalo o ženski poklicni izobrazbi, o zdravju, o vrlihah dobre gospodinje, o ženstvu in treznosti naroda, o dekliškem zdravju, o mladenki in dobroti, o samovzgoji deklet, o pomenu dekl. zvez za žensko izobrazbo, o gospodinstvu in dobri gospodinji, o narodni pesmi in narodni noši. O higijeni so govorili pristojni mestni fiziki odnosno okrožni zdravniki.

Bili so ti tabori v Mariboru, v Celju, pri Sv. Trojici v Slov. gor., v Studencih, v Gornji Račgani, v Gornjem gradu.

Nad vse zanimivo je, da so si tudi žene iz Slov. gorice, znane junakinje iz dobe maščinske deklaracije zaželele svoj prosvetni tabor že, ki se je vršil pri Sv. Trojici v Slov. goricah dne 19. avgusta.

V novo poslovno dobo.

Za tekoče poslovno leto je vsem društvom na razpolago 18 strokovnih predavanj, katere prevzame akademsko starešinstvo v Mariboru.

Novo poslovno dobo tudi posvetimo na rodno obrambnemu delu v sveti zavesti, da smo čuvaji naše narodne meje. V pokrepitev narodno-obrambnega dela se bo v Mariboru ustanovila Slov. Straža. Društva je naj podprejo, da ji pridobijo širok domovine obilo članov. Slov. Straža bo delovala sporedno z Jugoslovansko matico.

Tudi za tekoče poslovno leto bo zveza izdala posebni prosvetni načrt, ki bo vseboval zgodovino in razvoj socialnega vprašanja, razvoj hišnega, mesnega, narodnega in mednarodnega gospodarstva, bistvo obrtniškega delavskega vprašanja, socialno vprašanje v kmečkem stanu, stanovanjsko vprašanje, zasebno, javno in cerkveno dobrotinost.

Iz pregledniških pol je razvidno, da se povsod ne posveča potrebna pažnja knjižnicam. Radi tega bodo prosvetnim okrajem na razpolago tečaji za knjižničarje.

Pri izvajanju prosvetnega programa v bodočem poslovnem letu naj veže Zveza in članice ljubeče enotno geslo: Z Bogom na prosvetno delo za naš narod!

Franjo Šuklje:

Andrej Kalan v gimnaziji

Ali res nisem več tako mlad, kakor si včasih domišljam?

Skoro bi moral soditi tako, ako uvažujem dejstvo, da je gospod prelat Andrej Kalan, čegar sedemdesetletnica sedaj praznujemo, svoje dni, leta 1875 in 1876 kot peto — oz. šestosolec v stari ljubljanski gimnaziji sedel kot moj učenec. Visoko s katedra sem gledal takrat na frišnega, zdraviličnega mladeniča iz starošolske fare, ki je z napeto pozornostjo sledil mojemu pouku. Prav zadovoljen sem bil s tem učencem, menda tudi on ni bil nezadovoljen s svojim učiteljem.

Na ljubljansko gimnazijo sem bil prišel jeseni leta 1875. Bila je to moja tretja srednješolska postaja. Prišel sem na goriški realni in ondčnem učiteljsku leta 1872. Leto kasneje sem že bil v Novem mestu in od tod sem bil po dveletnem službovanju imenovan v Ljubljano.

Prav rad sem zamenjal Novo mesto z Ljubljano. Saj sem našel v Ljubljani toliko prijateljev iz nepozabnih akademskih let: Levca, Kersnika, Jurčiča in obilico drugih! Kmalo se mi je tudi prikupila šolska mladina ljubljanske gimnazije. V tem pogledu se sicer nisem mogel pritoževati radi svojih novomeških učencev, med katerimi je bilo precejšnje število nadarjenih fantov, ali novomeški »milieu« je vendarle kakor mora tlačila vzlet mladih duš. Drugače v Ljubljani! Predvsem se mi je prikupil tisti V. razred, v katerem je sedel sedanji naš jubilar — Andrej Kalan.

Vsak osnovni, srednješolski ali visokošolski učitelj mi bo pritrldil, da je z mladino ravno tako, kakor s poljskimi pridelki. Včasih dobra letina, včasih spet slaba in zanikrna! In ravno Kalanov razred je spadal očitno med najboljše letnike. Kalan sam nikakor ni bil eden od slabih dijakov. Sicer ni bil odličnjak; teh je le bilo pet v razredu. »Primus« visoko nadarjeni Bežek, kasnejši ravnatelj na ljubljanskem učiteljsku, ki je bil tako tragično končal, za njim Avsenik, raniki ravnatelj Štritoč, Svetlič in Nemeč Friderik Ahn, sin mojega nekdanjega profesorja in taktirnega tovariša. Tedaj je še obstajala takozvana »lokacija«. Med 47 učenci, ki jih je bilo v razredu koncem šolskega leta je bil Kalan deveti, torej rekel bi, srednjega stanu, ki vsaj po mojem mnenju največ doprinaša za praktično življenje. Dostikrat se popolnoma izgube odličnjaki, tisti dobri »ajnerji« pa dajejo navadno boljše može v kasnejšem življenju. Tudi leto kasneje, ko je bil Kalan v VI. šoli, ni nazadoval. Gimnazijsko izvestje nam ga kaže med 44 učenci zopet kot 9.

Imel je ta razred srečo, da so bili glavni predmeti v rokah dobrih učiteljev. Verouk je učil duševno visoko stoječ dr. Gogala, nepozaben svojim mnogobrojnim učencem, latinščina je bila izročena v V. šoli dolgočrakemu profesorju Skubicu, za grščino so imeli narodnega čeha prof. Vavrú, v VI. šoli pa samega ravnatelja Jak. Smoleja. Zlasti Smolej je bil eden izmed najizbornejših šolinov, kar sem jih bil spleh poznal. Sila učeni, žalibog le predobri dr. Nejedli je imel matematiko, prof. Marn slovenščino. Meni so poverili pouk v zgodovini in v nemščini. Posebno zgodovina je sama po sebi tako mikaven predmet da zanima in navdušuje mladino. Rada se je

EDINO MODERNO MIKLAVZEVO DARILLO

JE DOBER RADIO-APARAT

OGLETE SI NAŠO RAZSTAVO V AKADEMskem DOMU OB MIKLOŠIČEVI CESTI ALI NAS OBISČITE V PRODAJNEM PAVILJONU POLEK UNIONA-BOGATA ZALOGA NAJBOLJŠIH APARATOV—ZASTOPSTVO SLOVITIH IZDELKOV RADIONE—RAZSTAVA OD 1-DO 6-DECEMBRA

učiti, ako le ni pouk izročen suhoparnemu pedantu ali nevednežu. Skoro bi se pohvalil, da so se moji učenci lahko predmet v šoli dejansko naučili.

Usoda je hotela, da nisem mogel biti Kalanov učitelj skozi celo šolsko leto. Po zelo težki bolezni, ki me je malo dane stala desno nogo, sem navzlic temu, da še nisem mogel dobro hoditi vendar zgolj iz ljubezni do učencev vršil svojo službo. V šolskem izvetju pravi ravnatelj Smolej v gimnazijski kroniki dolesedno: »Po preteku svojega dopusta je prof. Šuklje, čegar učne ure so bile do tja oskrbovane od tovarišev, dasi še ni bil popolnoma ozdravljen, ker se je moral poslužiti voza in palice, vendar zopet prevzel svoj pouk.« Ali posegla je vmes ona vražja politika! Preodkrito sem se kazal narodno zavednega Slovence. In že to je bila tedaj pod ministrom Auersperg-Lasserjem in naučnim ministrom Stremayerjem velika neodpustna pregreha. Poleg tega pa je še deželni odbor mene, enega izmed najmlajših profesorjev navzlic mojemu ugovarjanju predlagal ministrstvu za člana deželnega šolskega sveta, in sicer »primo et unico loco«. Tako je prišlo, da sem bil mahema z ministerjalnim ukazom z dne 6. nov. 1876 iz službenih ozirov

premeščen na gimnazijo v Wiener-Neustadt. In še več! Za tako politično nevarnega so me imeli, da mi je ravnatelj Smolej po višjem ukazu celo zabranil posloviti se od svojih učencev. Tako je bil z enim udarcem prerezan tudi stik med menoj in mojim ljubim učencem Andrejem Kalanom.

Našla sva se po mnogih letih zopet v politiki, dasi ne v deželnem zboru. Leta 1895 sem bil odločil svoj deželnozborni mandat. Leto kasneje je bil izvoljen v kranjskih in škofjeloških kmetskih občinah deželni poslanec Andrej Kalan ter postal kmalu, sicer ne nominelni načelnik, pač pa duševni vodja slovenske katoliške stranke v deželnem zboru. Z velikim zanimanjem sem zasledoval njegov politični in duševni razvoj. Prelat Kalan spada med one može, ki napredujejo v avidevnosti in modrosti v istem razmerju, v katerem napredujejo po starosti. Najboljše znamenje in velika pohvala za veljake!

Danes čestita slovenski narod, v istini združen v SLS, sedemdesetletniku — prelatu Kalanu. Med prešteviliimi njegovi čestitci se oglašam tudi jaz, njegov stari nekdanji učitelj in kot tak mu zakličem z dna srca: »Na mnoga leta!

Maribor

□ Miklavžev večer priredi slovensko pevsko društvo Maribor v sredo, dne 5. t. m. ob 20 v dvorani Zadravske gospodarske banke. Darila naj se oddajo v pisarni Prosvetne zveze.

□ Znameniti operni večer v Mariboru. Svoje lastne opere nimamo več, gostovanje ljubljanske pa je iz finančnih razlogov nemogoče. Drevi pa imamo vendar operni večer in sicer izvajajo znameniti zbor dunajskih dečkov (Wiener Singsakbuben) na torkovi Schubertovi proslavi njegovo opero »Štiriletna straža«. V drugem delu spreda pa nam bodo zapeli Dunajski dečki cel niz tro- in četverglasnih skladb. Proslava se vrši v veliki Unionski dvorani.

□ Zopet komunistični lepaki. V noči od petka na soboto so se pojavili na nekaterih hišah komunistični lepaki, ki jih je izdalo bojda pokr. tajništvo Zveze komunistične mladine v Jugoslaviji. Letaki so polni starih obrabljenih fraz in znanih gesel. Radovedni smo samo, kakšne koristi bo imelo neki delavstvo od teh lepakov.

□ Prvi kosmi so naletavali že v noči od petka na soboto, pa se je proti jutru nebo nenadoma zjasnilo tako, da je sobotna manifestacija bila še veličastnejša. V soboto popoldne se je zopet skremžilo in noč od nedelje na ponedeljek je Mariborčanom zopet prinesla snežne kosme, ki so naletavali v skromnejši meri ter v presledkih. Smučarji se že veselijo in pridno pripravljajo za Pohorje; da le ne bo ta spekulacija račun brez krčmarja.

□ Umrla je 78 letna posestnica Ivana Daneč. Pogreb danes ob 14. uri na mestnem pokopališču v Pobrežju.

□ Iz nezdgodne kronike. 62 letni posestnik iz Konjice Mihael Konec je padel na stopnicah in dobil pri tem težje poškodbe na glavi in obrazu. Mariborski rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. — 78 letna zasebnica Marija Škrabl je prišla v bližini Schorbaumovega mlina pod voz in dobila težje zunanje poškodbe. Odpremili so jo v bolnico, — 37 letni kovač Franc Trbošek je padel med vožnjo iz Cirkovcev v Maribor iz avta ter se pri padcu poškodoval. Prvo pomoč mu je nudil rešilni oddelek v Mariboru.

□ Za slavo v Dravo. Dne 1. decembra ob 12 je neki Emerik Potočnik, trgovski sodrnik, skočil s sredine mosta v Dravo. Opazovali na desnem bregu Drave so mu s čolni takoj pribitili na pomoč ter ga prepeljali na levi breg in oddal v Dravsko ulico. Drzni skakalec je zatrdel, da gre za neko stvar in da je radi tega moral skočiti v Dravo. Rešilni avto ga je prepeljal v bolnico.

□ Eksperimenti s življenjem. 50 letni P. iz Milnske ulice se je obesil na vratih svojega stanovanja. Žena pa je takoj prerezala vrv in ga poklopila nezavesnega na postelj. Prepeljali so ga v bol-

nico. — Železničarjev sinček Adolf pa si hotel v nedeljo zvečer končati življenje s tem, da je izpil nekaj joda. Dobil je močne opekline na ustnicah. Rešilni oddelek ga je prepeljal v bolnico. Adolf odločno taji, da bi bil nameraval izvršiti samomor.

□ Vožne objave na podeželskih avtobusnih progah mariborske občine. S 1. decembrom so se uvedle na podeželskih progah mesečne legitimacije za stalne potnike. Popusti se bodo dajali samo za vožnje sem in tja in sicer: za 10 voženj sem in tja 20%; za 15 voženj sem in tja 25%; za 20 voženj sem in tja 30%; za 30 voženj sem in tja 40%. Aboventi za te vožnje naj se prijavijo po šoferjih ali pisмено na mestni avtobusni promet Maribor, Piharniška ulica št. 9.

□ PREHLAD V ZIMSKEM ČASU, največ radi slabe obutve, je nekaj vsakdanjega, zato si nabavite najboljšo KARO čevlje, Maribor, Koroška cesta 19.

DAMSKÉ ŠIFON SRAJCE in HLAČE

jako trpežne	od 28 Din naprej
kombineže, bele in barvaste	od 38 Din naprej
reform trikot hlače, barvaste	od 28 Din naprej
maje, trikot in pletene	od 25 Din naprej
nogavice vseh vrst	od 7 Din naprej

nudi: F. in L. Goričar, Ljubljana, Sv. Petra cesta 29.

Celje

□ Mlakarjevo predavanje. Nocoj ob pol 7 zvečer priredi Savinjska podružnica SPD v Celju v mestnem kinu skioptično predavanje in korist Aljaževe kapele v Vratih. Predaval bo prof. Janko Mlakar o svojih turah na M. Blanc in Jungfrau. Z ozirom na dobrodelni namen prireditve želimo obilnega obiska.

□ Svoji k svojim! Kdorkoli pride v Celje na Kralja Petra cesto, osrmi ob veličastni zgradbi, ki je tekom zadnjih mesecev zrastle iz tal, kjer so preje stale stariške prihične in enonadstropne hišice. Nehote vpraša po lastniku in še bolj se mora začuditi, ko izve, da je ta veličastna stavba zrastle iz podjetnosti kmečke zadruge. Kaj drugega kot kmečka zadruga je Ljudska posojilnica, ki je, strogo varujoča zadrudni značaj, znala s svojo solidnostjo zbrati okoli sebe skoro ves kmetijski denar tepega dela Spodnje Stajarske. Težko kateri zavod v Sloveniji se lahko ponaša s tako izrazitim ljudskim značajem kot Ljudska posojilnica. Vse drugačen bi kajpak bil porast tega zavoda in vse močnejši bi bil še vpliv zadrudnega duha, ki veje iz Ljudske posojilnice v Celju, če bi bila vsepovzod živa zavest, da more le zadrudni denarni zavod primerno varovati interese malega človeka. Neredko se zgodi, da naš mali

ŠENTJAKOBSKI MIKLAJŽEV VEČER

V SREDO OG POL 8. Miklavžev večer v telovadnici NA GRABNU

kmet, obrtnik in delavec ter trgovec zaupa svoj denar zavodom, usmerjenim zgolj na dobiček, ker ga omamljajo obljube visokih obresti. Ako bi pomislil, da visoke obresti za vlogo skoro nujno porajajo tudi visoke obresti za posojila, ki jih mora nositi njegov tovariš, ki je morda ne po lastni krivdi temveč po sili gospodarskih razmer navezan na kredit, bi ravnal drugače in zaupal svoj denar za drugi. Le zadruga, ki je po svoji socialni nalogi namenjena najširšim plastem ljudstva in ne išče pretiranih dobičkov, more vzdrževati pravične obrestne mere, ki je eden izmed predpogojev zdravega narodnega gospodarstva. Zeleli bi bilo zato, da naš kmet, obrtnik, delavec in trgovec, v kolikor mu je omogočeno naagati denar plodonosno, nalaga istega tam, kjer mu je varen in kjer ve, da denar ne bo izgubil svoje pravične socialne naloge. Ljudska posojilnica kot zadruga z neomejeno zavezo nudi zlasti vlagateljem tako močno jamstvo, kakor ga more nuditi pač le malokateri zavod. Saj jamci za vse vloge okrog 4000 posestnikov z vsem svojim premoženjem. Iskrena zadružna zavest in solidna gospodarska miselnost naj bi močneje zavela skozi naše ljudstvo, ki bo pojem v celjski Ljudski posojilnici spoznala resnično svoj denarni zavod.

Vsakovrstne ure, lataina in srebrnina po nizki ceni pri

L. Vilhar, urar
Ljubljana
Sv. Petra cesta št. 38

Dopisi

Kranjska gora

V Zagrebu so ustrelili 1. decembra pri demonstracijah našega rojaka 16-letnega Stankota Petriča, ki se je ondaj učil za drvca. Gledal je od strani in pri tem jo je čisto po nedolžnem skupil za vedno. Ni dolgo, kar je bil doma. Občudovali smo ga, kako pravilno se je v kratkem času naučil hrvatsko. Bog mu daj večni mir in pokoj! Bil je dober in priden fant.

Jugoslov. zimskosporino zvezo in domači zimskosportni klub prosimo, naj pri raznih tekmah misli na čas glavne službe božje ob Gospodovih dnevih, ki je redno od 10 do 11. Katoličani so dolžni iti k sv. maši, a mladina težko jutraj vstane, da bi šla k prvi sv. maši, otroci pa imajo že tako ob 10 dolžno šolsko mašo. Začetek tekem naj bi bil ob pol 12.

Kat. prov. društvo je imelo prejšnjo nedeljo protialkoholno skoptično predavanje, to nedeljo kinopredstavo »Modri Natani«, a prihodnjo nedeljo bo prava predstava.

Miklavžev večer priredi v sredo pred sv. Nikolajem šolska mladina v prostorih »Ljudskega doma«. Na vspredu je kratka igrice in obdarovanje otrok po Miklavžu.

Jesenice

Miklavžev večer priredi v sredo popoldne ob pol 5 Kat. del. prov. društvo v delavskem domu z izbranim spredom, ki bo namenjen samo otrokom. Zvečer ob osmih pa samo za odrasle z velezabavno burko »Fest fant«, peklenska godba, nastop Miklavža in strašnih parkelnov.

Jeseniki orel priredi v nedeljo v društveni dvorani akademijo s pestrnim spredom.

Zanimanja za izlet v Prago je med Jeseničani zelo veliko in se je priglasilo že večje število Orlov kakor tudi drugih. Mnogi pa še odlašajo s prijavo, kar pa jim bo le v lastno škodo. Zato, hitite s prijavo, do 10. t. m. je še čas.

Zagrebskega šunda je tudi na Jesenicah vse polno. Celo tako nesramne so zagrebčke založbe, da to umazano pošiljajo na Kat. del. društvo. Trafike so polne »lepih romanov«; in celo take gospodine jih prodajajo, o katerih tega ne bi nikdar mislili. Otroci v razdrapanih čevljih in brez nogavic, oče in mati pa požirata »lepe romane« in izdajata zanje zadnji dinar. Šalost se poloti čilateljev »lepi romanov«, ako se za kak dan na pošti zamude in pripetilo se je, da so nekateri že celo pri vlakcu čekali, samo da so prej dobili težko pričakovano spakedrano čtivo. Zalostno!

Kranj

Prihod župnika g. M. Škerbca. V soboto popoldne se je pripeljal v naše mesto med veselimi potrkavanjem zvonov novi župnik g. M. Škerbec. Pred glavnim vhomod v larno cerkev je bil svečan sprejem, katerega se je udeležila ogromna množica kranjskega meščanstva. Po kratkem cerkvenem opraviilu je odšel g. župnik v družbi ostalih duhovnikov med množicami ljudstva v župnišče, njegov novi dom. Zvečer je združen pevski zbor pod vodstvom g. C. Mohorja pred župniščem, kjer se je zbralo mnogo ljudi, zapel novemu župniku za podoknico tri pesni. Po končanem petju so svignile iz stolpa rakete in zopet se je oglasilo veselo zvenenje. Drugi dan, v nedeljo je bila slovesna služba božja, pri

Bosulin svečice

so edino zanesljivo zdravilo zoper srmašnico vnetje pri govodi ter jalovost krav in telic. Škatlja z 12 svečicami in natančnim zdravniškim navodilom 30 dinarjev. Če se pošlje denar v pisnu naprej, poštnine prosto, sicer povzette. Izdeluje in razpošilja edino: Lekarna pri »Angelju Varhu« na Vrhniki.

Vabilo na redni občni zbor ZADRUGE JUGOSLOVANSKA KNJIGARNA V LJUBLJANI

r. z. z. o. z.

ki bo v četrtek, 13. decembra 1928 ob 14.30 v posvetovalnici K. T. D. v Ljubljani.

Spored:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zбора.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Odborenje računskega zaključka.
4. Volitev nadzorstva za eno leto.
5. Slučajnosti.

kateri je imel pridigo kanonik g. dr. Opeka. Zvečer istega dne pa je Prosvetno društvo priredilo novemu župniku pozdravni večer, katerega se je udeležilo mnogo oborožno občistvo. Ko je stopil g. župnik v dvorano, ga je množica sprejela z viharim ploskanjem in veselimi vzkliki. S pozdravnim večerom je bila združena tudi mala prireditev. Po pozdravnem govoru g. Simončiča, dotedanjega župnega upravitelja, se je g. Škerbec zahvalil za prisrčen sprejem in je v kratkih besedah podal program svojega dela v našem mestu.

Novo mesto

Okrajni odbor SLS in Okrožje Kmetijskih zvez v Novem mestu imata v torek, dne 4. dec. v prostorih Ljudske posojilnice v Novem mestu važno skupno sejo. Spred je razviden iz poslanih vabil. Pričakuje se polnoštevilne udeležbe. Pričetek točno ob pol dveh popoldne.

Tukajšnji hotel »Union«, last gospe Pavčičeve, je kupil g. Kump iz Kandije za 250.000 Din. prištevši 130.000 Din kot odkupnino zakupnih pravic ljubljanske družbe »Union«. G. Kump prične izvrševati črt 1. marca 1929.

Umril je v Kandijski bolnici g. Emil Predika, vpokojeni poštni kontrolor.

Ljudsko gibanje v novembu. Umrla je Ana Kramar, vdova po hišnem posetniku v starosti 84 let. — V kandijski bolnici je umrl ponesrečeni železničar Filip Šemerl in Ivan Roštan, krojačev sin. — V ženski javni bolnici je umrla Marija Hrovat iz Uršnih sel. Zadelo jo je kap. — Umrli so v ženski javni bolnici 4 otroci, dva takoj po rojstvu, dva sta bila mrtvorojena. V bolnici je bilo rojenih 5 otrok, v mestu pa eden.

Metlika

Oblastna trdnica v Drašičih je v polnem teku. Vsa dela so se pričela že 28. nov. t. l. in bodo trajala vso zimo, ker je en del najetege sveta zelo skalnat. Bo pa za domače ljudstvo velikega pomena, da si prisluži ob »suhih« zimskih dnevih kak dinarček. Vse delo vodi naš požrtvovalni g. Anton Bajuk, posestnik iz Drašič.

Odkrijte spominske plošče padlim Metličanom se je slovesno izvršilo na dan 1. decembra pred mestno hišo, kjer je ta okusno izdelana plošča tudi vzdiana. Slovesnost je vodil g. župan Ivan Golia, slavnostni govornik pa je bil g. Dako Makar. Slovesnosti so se udeležila vsa društva, šolska mladina in mnogo občinstva.

»Dome« spisal I. Jalen je uprizorilo naše učitelstvo na šolskem odrju zvečer 1. decembra. Čisti dobiček je namenjen za krite spominske plošče. Igra je izpadla prav dobro saj imamo med učitelstvom nekaj prvotrstnih igravskih moči.

Mesijansko krajevstvo je naslov skoptičnemu predavanju, ki bo na praznik 8. dec. ob 6 zvečer v dvorani HIP.

Trbovlje

☆ Sv. Miklavž se oglasi v sredo zvečer v Društvenem domu ob 6. pop.

☆ Umril je ob možganske kapi zadet, dolgoletni predsednik II. md. skupine in podpredsednik bratovske skladnice g. Anton Zupančič. S svojim pomirjevalnim delom kot zastopnik delavstva je v pri družbi v korist delavstva mnogo dosegel. Delavstvo ga bo črnilo v trajnem spominu. V soboto je umrl znani posestnik v »Lokah« Franc Kmet.

Laško

Otvoritev vodovoda se je dne 1. t. m. na slavnostni način. Slovesnost je pričela s cerkveno blagoslovitvijo, koje je izvršil g. dekan mrg. dr. Krulje. Po blagoslovitvi je g. dekan izrekel čestitke vsem merodajnim žiteljem in ponovno izrazil željo, da bi Bog blagoslovil to važno napravo v prid in korist laškega laškega prebivalstva. Po otvoritvi je predsednik vodovodnega osebka sodni svetnik g. dr. Pernat izročil ključje vodovoda g. županu, kateri se je zahvalil g. dr. Pirnatu za njegove velike zasluge, ki si jih je stekel pri tem velikem delu. Po blagoslovitvi se je vršila gasilska vaja na trgu pred hišo g. Elsbacherja. Tam so imeli mešani priliko občudovati močan pritisk vode, ker so žariki vode segali skoro 10 metrov nad hišo g. Elsbacherja, ki je ena najvišjih v Laškem. Ob 1. popoldne se je vršil banket v hotelu »Savinjac«, kojega so se udeležili povabljeni gostje. Med drugimi je bil navzoč tudi g. dvorni svetnik dr. Katnik, predsednik okrožnega sodišča v Celju, g. dr. Požar, drž. pravdnik v Celju, g. dekan in več drugih domačih in tujih gostov. Na banketu so se izrekle iskrene zdravice in čestitke vsem osebam, ki so se trudile v svrhu zgradbe vodovoda. Cela slavnost se je vršila v najlepšem razpoloženju.

Shodi SLS. V nedeljo sta se vršila v našem okraju dva prav lepa shoda. Zjutraj ob pol 8 na Dolu, ob pol 12 pa pri Sv. Jedrti. Na shodu sta poročala oblastni poslanec Matevž Deželak in dr. Josip Godnič. Oba shoda sta bila obiskana izredno dobro. Govornika sta poročala o delovanju oblastne skupščine in okrajnega zastopa ter o stanju državne politike. Na obeh shodih je bila izglasovana enodušna zaupnica voditelju slov. naroda ministr. predsedniku dr. Korčiču in oblastnemu odboru. Na shodu n abolu je poročal občanom o svojem delovanju tudi domači župan g. Jakob Draksler, ki je dobil za svoje požrtvovalno delo soglasno zaupanje.

Izobraževalno društvo v Laškem priredi v sredo popoldne ob 4. uri v nadžupni dvorani Miklavžev večer. Stari naj prinesejo darila — točno označena z imenom obdarovalčevim — do 3. ure popoldan.

Čušperk. Pred nekaj meseci je dala železniška uprava preimenovati žel. postajo »Čušperke« v »Račno«. Radi te prekrstitve se razburja in protestira cela okolica ter odločen zahteva nazaj prejšnjo označbo postaje »Čušperke! Ze več oseb, posebno trgovcev je bilo občutno oškodovanih, ker so hodile pošiljkatve, namenjene v Račno, na slično se glaseče postaje Rača v Bosni, Rača v Slavoniji ter tudi v Rače na bivšem Stajerskem. Za preimenovanje prejšnjega imena »Čušperke« na ime »Račna« ni nobenega tehtnega razloga ter zahtevamo staro zgodovinsko ime »Čušperke«, nazaj. Povzročitelj tega preimenovanja gotovo ni zaslihal mnenja prizadete ljudstva, niti ne temelji na morebitnem sklepu občinskega odbora, kot upravičenega zastopstva občanov. V Račno bi se edinele moglo preimenoati postajico Predole, ker kraj Račna leži tik te postajice, medtem ko je postaja »Čušperke« oddaljena od Račne do 4 km. Apeliramo na merodajna mesta, da se vrne staro postajno ime »Čušperke«.

Mirna peč. Dne 1. decembra je tukajšnji učiteljski zbor pričel s šolskimi otroci v Društvenem domu lepa akademijo »Vproslavo zedinjenja«. V nedeljo, dne 2. decembra sta imela okrajni čestni načelnik g. Bruč in g. Rakoše dogovor s tukajšnjim občinskim odborom ter Globodolci glede graditve globodolskih ceste. Ugotovili so se prispevki za to cesto. Oblast da 30 odstotkov, Okrajni čestni odbor 30 odstotkov, občina 10 odstotkov, Globodolci in drugi interesente pa 30 odstotkov. Če bo, kakor upamo, zmagala pamet in vsi Globodolci sprejeli ponudbo, se bo cesta kmalu začela graditi. Potreba ceste je res velika.

Gospodarstvo

Položai industrije v Sloveniji

Iz poročila podpredsednika dr. Fr. Windischerja na zboru Centrale ind. korp. v Belgradu,

Politična tenzija, ki preti postati stalna, zelo neugodno vpliva na gospodarski položaj države in iskrena želja naših gospodarskih krogov je, da preneha kriza pameti in skoro nastopi pomirjenje. V sedanjih razmerah trpi naš kredit v tujini in stvarno se moramo fuditi, da niso posledice preveč ostrih političnih borb pri nas za gospodarstvo težje. Gospodarski krogi, posebno industrija, iskreno obžalujejo, da se besede in nasveti gospodarskih krogov premalo vpoštevajo, čisto pa celo vidijo, da se jim od političnih faktorjev zamerja, ako se upirajo novim dajtavom, katere smatrajo za neznosne. V Ameriki in zap. državah, kjer je mnogo izkustva in blagostanja, vidimo, kako velika važnost se polaga na sodelovanje gosp. osebosti. Pri nas so razmere nasprotno in kmalu bomo tako daleč, da naši gospodarski krogi ne bodo niti v svojih interesnih zastopstvih mogli izpovedati svojega stališča, ne da bi se izpostavili neprijetnostim. (?) Posebno je podčrtati želja, da izkušeni ljudje iz gosp. prakse aktivno sodelujejo v javni upravi. Ni treba zapostavljati predloga gosp. interesov, da ne bi bilo prekasno tudi v naši bogati državi.

Industrija zahteva in zasluži spoštovanje in upoštevanje državne, pa tudi avtonomne uprave, posebno oblasti, katerih glavna naloga je gospodarska. Potrebno nam je ustvarjajoče delo, ki prinaša nove prilike za zaslugek, da preneha izseljevanje. Industrija ima dosti dobre volje in razumevanja za delo naših mladih oblastnih samouprav in želi sodelovati v njih ustvarjajočem delu, samo zahteva, da se upošteva kot faktor prvorazredne važnosti. Gospodarstvu je treba dati priliko tudi s strani oblasti, da more čuvati svoje stališče saj v vprašanjih, ki se tičejo življenjskih interesov. V demokratski državi se industrija ne more slepo pokoravati.

Lanska žetev nas ni zadovoljila. Razen žitaric, ki imajo pri nas neznamenitno vlogo kakor v plodnejših predelih naše države, je bil manjši pridelek krompirja, fižola, sena, sadja in vina. Posledica nedovoljenega pridelka in oslabilene kupne moči kmet, prebivalstva opažati trgovina in industrija posredno in neposredno ne samo pri blagu izjemnih potreb, ampak tudi pri blagu, ki se troši vsak dan. Le na industrija je imela še pred par tedni živo konjunkturo. Doma in na tujem je bilo dosti posla in posebno je narasel izvoz v Grčijo in Levant, zlasti pa naš direktni izvoz. Lesna trgovina in industrija sta za Slovenijo izredno važni gospodarski panogi in je njih povoljnejši položaj dobrodošel ozir. osvobodil gospodarstvo. Kriza v žel. prometu je preprečevala razvoj živahnejšega poslovanja, ki se je zadnje čase radi prošle konjunkturo v gradbeni stroki zelo zmanjšala. Pomanjkanje vagonov je zelo občutila tudi premo g o v n a industrija, ki z naknadnimi dobavami ne more nadoknadi vseh izgubljenih poslov. V izvozu premo g o v n a industrija ne more brez klanec. Stavbna podjetnost je bila v centrih zelo živahna. Poleg velikih zgradb: poštne hranilnice, pokoj. zavoda in delavskih zbornice je bilo mnogo posla s srednjimi in manjšimi stanovanjskimi hišami. Vse industrije v zvezi s tem: cement, opeka, peči itd. so imele dovolj posla, vendar dotok plačil ne zadovoljuje. J e k l a r s k a industrija dosega z ozirom na težko inozemsko konkurenco nezadovoljive cene, pač pa dela več kakor prejšnja leta. Povoljen je položaj te k e t i l n e industrije, ki lepo napreduje. Pri prodaji blaga je stalna opreznost: trgovci so postali radi izgub opreznosti v kreditiranju. P a p i r n a industrija težko čaka na uveljavljanje sporazuma z Avstrijo in ima svoje brigade radi visokih tovarnin za celulozni les in celulozo. Produkcija rotac. papirja je zelo padla in znaša komaj četrtino prejšnje. Industrija umetnih gnojil se trudi s sistematično propagando, da dobi teren v naši državi, kjer je poraba majhna, in mora kemična industrija 1/3 produkcije izvažati in se tako boriti s težko konkurenco j a š j i h producentov. U s n j a r s k a industrija je dovolj zaposlena in je mogla tudi več izvoziti, če v l a r s k a industrija pa težje napreduje radi močne konkurence na domačem trgu. M l i n a r s k a industrija je stalno naša briga, saj izkorišča komaj 1/2 svoje kapacitete in ne more iz stagnacije. Industrija hranil ima ravnotako težek položaj. E l e k t r i f i k a c i j a v Sloveniji se je začela lepo razvijati z lepimi izgledi. Nepovoljno pa vpliva taksa na elektr. tok. Ta kakor ona na porabo p r i v o v a r s k e industrije, ki je letos čeprav v toplem letu izkazovala nazadovanje produkcije. Obstoji bojazen, da bosta pivovarstvena in alkoholna industrija stalno nazadovali, če ostane pri današnjem velikem obdavljenju, ker konzum radi slabljenja kupne moči pada. Pripomniti je še, da razni načini in različna višina odbrede v posameznih oblasteh povzročajo tihotapstvo in nevarno ji konkurira tudi agrarna produkcija žganja, ki je prosta davkov.

Gospodarstvo Slovenije ni danes latinsko vedano »in floribus«: dela v težkih razmerah; sedaj ob proslavi desetletnice našega ujedinitelja moram z radostjo povedati, da vlada v našem gospodarstvu, čeprav država napram gospodarstvu ni pokazala še dovolj razumevanja, ljubezen do države in neomajna volja, da posvetimo tudi v drugi dekadi vse svoje najboljšie sile smotrenemu gospodarskemu napreduku za blagostanje naše domovine. Ojačenje gospodarstva je po našem mnenju ojačenje odporne sile naše države. Končni cilj vsakega gospodarskega dela mora biti blagostanje države. Industrije v Sloveniji vemo, da je gospodarstvo zelo važen faktor v državi, ki ga je treba skrbno negovati, čeprav je gospodarstvo radi države, a ne država radi gospodarstva.

KONKURZI IN LIKVIDACIJE

Konkurz je objavljen o imovini zapuščine po Amaliji Flašmanovji v Metliki; prvi zbor upnikov 14. dec., prijavitel 28. dec., ugotov. narok 11. jan. Narok za sklenitev prisilne poravnave v zadevi Vinka Vabiča je preložen na 31. dec. ob 9. Likvidacija: Dovršena je likvidacija tvrdke Avgust Wollner, d. d. Zagreb. Pri kapitalu 25.000 Din je znašala izguba koncem 1927 78.290 Din. Izgubljen je ves kapital in še 45.582 Din. — Zaključeni dačun Nove knjižare, d. d. v Zagrebu za 1925 izkazuje na kapital 75.000 Din izgubo 36.116 Din.

Vpisi v trgovinski register. J. Česenj, elektrarna na Brodu pri Vižmarjih; Milan Pažič, veletrgovina z vinom v Ljubljani; Ivan Omerzu, trg z meš. blagom v Lokah pri Zagorju; Lovšini Anton, trgovina z živimi in zaklanimi prašiči ter teleti v Ribnici; Fortunat Čertanec, trgovina z meš. blagom na Vačah.

Znižanje kapitala. Jasenice, d. d. za popravilo in konstrukcijo žel. vag. v Belgradu sklicuje

izredni občni zbor za 15. dec. ob 10; na dnevnem redu je znižanje kapitala od 10 na 5 milj. Din. — Prvotno pri ustanovitvi (1928) je znašal kapital 6 milj. Din, 1924 povečan na 10 milj. Din.

Nova rudarska družba. V Belgradu se je vpisala v trg. register podružnica tvrdke »Novo Brdo Mines Ltd«, d. d. v Londonu; kapital podružnice znaša 5 milj. Din.

Fuzija v industriji mila. Prva osješka tovarna mila, d. d. v Osjeku in Jugosl. d. d. Georg Schicht v Zagrebu sklicujeta izredne občne zборе, kjer bo sklepno o fuziji obeh podjetij in o povišanju Schichtovega kapitala od 6 na 8 milj. Din. — Kakor znano, ima osješka tovarna kapital 0,75 milj. Din, v zakupu pa je ima tvrdka Schicht za letno vsoto 100.000 Din. Kapital Schichta znaša 6 milj. Din.

Borza

Dne 3. decembra 1928.

DENAR

Devizni promet je bil danes prav znaten, zlasti v devizi London, ki se je učvrstila za 2 pari. Popustila pa je Praga. Privatno blago je bilo zaključeno samo v devizi Newyork, dočim je vse ostale devize dala Narodna banka.

Devizni tečaji na ljubljanski borzi

3. decembra 1928.

	povpras	pon.	srednji	sr. D. XI.
Amsterdam	—	2285,—	—	—
Berlin	1354,50	1357,50	1356,—	1356,—
Bruselj	—	791,12	—	—
Budimpešta	—	992,10	—	—
Curih	1094,10	1097,11	1095,60	1095,60
Dunaj	798,50	801,50	800,—	800,—
London	275,4	276,4	275,94	275,92
Newyork	26,78	26,98	26,88	26,88
Pariz	221,36	223,36	222,36	—
Praga	158,25	159,5	158,65	158,67
Trst	—	298,02	—	297,98

Zagreb. Amsterdam 2282—2288, Berlin 1854,50—1857,50, Curih 1094,10—1097,10, Dunaj 798,50—801,50, London 275,54—276,34, Newyork 56,774—56,974, Pariz 221,36—223,36, Praga 168,25—169,05, Trst 296,97—298,97.

Belgrad. Bruselj 789,62—792,62, Berlin 1854,50—1857,50, Budimpešta 990,6—993,6, Curih 1094,10 do 1097,10, Dunaj 798,50—801,5, London 275,54 do 276,34, Newyork 56,78—56,98, Pariz 221,36—223,36, Praga 168,25—169,08, Trst 296,75—298,75.

Dunaj. Belgrad 12,50, dinar 12,43.

VREDNOSTNI PAPIRIJI

Ljubljana. Celjska 158 den., Ljublj. kreditna 125 zaklj., Pradediona 920 den., Kred. zavod 175 den., Veveče 110 den., Ruše 260—280, Stavbna 56 den., Sešir 105 den.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 433—434, kasa 435—437, 7 odst. inv. pos. 85,50—86, agrari 53,25—53,75. Bančni pap.: Union 37,50—39, Poljo nove emisije 15—15,50, stare emisije 17,50—18; Hrv. 65, Kred. 83, Jugo 90—92, 12. 90,50—91,50. Ljublj. kred. 125—126, Medjun. 57,50, Nar. 6975—7100, Praded. 920—922,50, Srpska 152—153, Zem. 138 do 140, Etno 160, Obrt 38—39. Ind. pap.: Guitmann 195—200, Slavonija 6—6,75, 12. 5,50—6,75, Slavske 100—105, Danica 150, Drava 510, Sečerača 460 do 465, Osj. ljev. 175—180, Brod. vag. 309—307,50, Union 902—320, Ivis 24,50—30, Ragusa 490—500, Trbovlje 470—480, Veveče 114, Nar. šum. 16, Piv. Sar. 280, Mlin 19,75, Oceania 255.

Belgrad. Narodna banka 7030, vojna odškodnina 434,50—435, 12. 437,50—438,25, 7 odst. inv. posojilo 76, agrari 53—54.

Dunaj. Podon.-savska-jadran 84, Zivno 129,50, Jugo 10,80, Hipo 7, Alpine 43,20, Leykam 9,50, Trbovlje 58,85, Guitmann 24, Mundus 189,50, Slavske 12, Slavonija 0,70.

Žito

Čez praznike je ostal položaj na žitnem trgu nespremenjen. V Novem Sadu je mnogo terminskih zaključkov. Z ozirom na višje notacije v Ameriki in Budimpešti je ostala cena promptne pšenice pri nas nespremenjena, dasi je bila zadnje dni pret. tedna slaba tendenca. Kupčije je malo, ponudba je tudi omejena. Gornjebaška pšenica velja 245, spodnjebaška pa 242,50 Din nakl. post. Trgovina je v času primerno suha koruza po 237,50 za decembar-januar, laplatska za julij, avgust in september pa po 276 Rakek. Pšenična moka srednje baške znamke se ponuja po 360—365 nakl. post.

V Ljubljani so notacije neizpremenjene. Zaključkov ni bilo. Tendenca neizpremenjena. Novi Sad. Pšenica: bč., gor. bč. in pot. 242,50 do 245, bn. par. Vršac 236—238, Oves: bč., sr. in slav. 242,50—247,50. Kuruza: bč. nova 237,50—240, bč. 1.—2. 237,50—242,50. Krompir: medjim. belj 104—110, slov. 105—110. Jčemen: bč., sr. in bn. 255—260, bč. pol. 285—290. Moka: O g 347,50 do 357,50, št. 2. 327,50—337,50, št. 5. 307,50—317,50, št. 6. 270—280, št. 8. 205—215. Otrrobi: bč. 180 do 185, bn. 175—180. Promet: 72 vagonov pšenice, 49 koruze 1 in pol jčemena in 9 moke. — Borza radi praznika jutri ne bo poslovala.

Budimpešta. Tendenca Evrsta. Pšenica: marec 26,58—26,60, zaklj. 26,56—26,60, maj 27,46—27,40, zaklj. 27,40—27,42. Rž: marec 25,06—25,08, zaklj. 25,08—25,10, maj 25,50—25,52, zaklj. 25,50—25,52. Kuruza: maj 28,76—28,66, zaklj. 28,64—28,66, julij 28,94—28,90, zaklj. 28,90—28,92.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključenih 7 vag hlodov smreka-jelka. Tendenca neizpremenjena.

Hmelj

V Zatu (Č

Za duha in srce

Slovinci

v desetletju 1918—1928. Zbornik razprav iz kulture, gospodarske in politične zgodovine. Uredil dr. Jos. Mal. Znanstvena izdaja Leonove družbe v Ljubljani. I. zvezek. Ljubljana 1928. Izdala in založila Leonova družba. Subskripcijska cena (do 10. marca 1929) 180 Din za broš., 200 Din za v celoplatno vezan izvod (po 10. marca 1929 pa 250 Din odn. 280 Din).

Zgodovinsko izredno važno dobo v življenju Slovencev obravnava ta Zbornik. V 81 razpravah je nagromadenega toliko gradiva za bodočega kritičnega zgodovinarja, da bo ravno na podlagi teh temeljnih razprav nekoč mogoče to važno dobo res vsestransko obdelati, da jo bodo mogli naši potomci jasno videti in razumeti. Prevažno nalogo je s tem izvršila Leonova družba, kajti v današnjih težavnih časih, ko ima vsakdo polno opravka s poklicnimi posli, pridobiti v kratkem 29 sodelavcev, o katerih težko rečemo, kdo je bolj zaposlen, in o pravem času izdati knjigo, ki obsega 776 strani, je pač stalo zlasti urednika izredno mnogo truda. Tudi dejstvo, da so pisatelji vsi priznani delavci na raznih poljih javnega kulturnega dela, večina njih je pa celo zelo aktivno sodelovala na raznih odločilnih mestih v dneh prevrata in v desetletju, ko se je gradila naša država, daje Zborniku še posebno aktualnost tako, da čitatelji težko izreče sodbo, kaj je bolj zanimivo, kaj bolj, kaj manj važno. Z napetostjo bo vsakdo, ki je tuptam dogodka sam doživel, čital vse od konca do kraja in nato se zopet povračal zdej k tej, zdej k oni razpravi. Vtis je povsod izreden, saj se tu govori o življenju in boju, o prvih korakih osvobodjenega naroda in kakor dete z veselim opazujemo pri prvih njegovih korakih, tembolj nas veseli in zanimajo prvi samostojni koraki shodivšega naroda. In teh prvih naših korakov se nam ni treba sramovati, to bo vsak dejal, ko bo odločil knjigo iz rok. V tem je ravno velik vzgojen pomen Zbornika.

Na prvo mesto je urednik postavil našo narodno bolečino. Pseudonimni ste razpravi: Naša Koroška (Korolanc) in Slovinci v Italiji (Chronista Sontiacus). Ta okolnost govori zase, globoko pa primejo priprava izvajanja, značilno dokumentirane izjave. Tu imamo sedaj snovi za predavanja, za govore, da navdušimo sebe in poslušalce za narodno delo. Dr. P. Hugo Bren O. F. M. nas vodi po večjih slovenskih kolonijah v inozemstvu, v eni glavnih je bil sam izredno agilen delavec. Nato sledi razprava iz dni prevrata Dr. Jos. Jerič daje pregledno sliko ustanovitve Narodnega sveta, v kateri je sam zavzema vidno mesto. Ugotovitev datuma ustanovitve Narodnega sveta v Ljubljani (16. VIII. 1918) in Narodnega sveta v Zagrebu (5. IX. 1918) pove mnogo. Gotovo najbolj napeto pozornost bo vzbujala pri vsakem čitatelju dr. Brejčeva razprava: Od prevrata do ustave. Tu notri čitamo zapisanih od moza, ki je imel najvažnejše mesto v Narodni vladi, mnogo dogodkov, o katerih govori še danes dnevna politika, saj je Zaloška cesta še danes politični slogan. Kako lepo se čita v razpravi dobesedno navedeni govor regenta Aleksandra ob njegovem prvem obisku v Ljubljani! Kako bolešno težko je še danes za vsakega vprašanje ali bolje vzklik: Zakaj smo zgubili koroški plebiscit?! Nekaj izredno odlikuje to razpravo in sicer — mirnost. Ne avtoritativno, ampak z zavestjo moza, ki hoče povedati resnico, ki je delal že mnogo

prej za srečnejšo bodočnost na »mrtni straži« našega naroda in se je tega tudi zavedal — piše dr. Brejč. Mnogo se bo tu dalo še pisati, in želeli je, da bi se še pisalo, da bi pisali tudi drugi važni delavci tistih dni, a nekaj je gotovo, bistveno je podana že po dr. Brejču tista doba. Ravno za te dni velikih slavnosti v Mariboru je še posebno aktualna razprava dr. Slavčeva: Državni prevrat v Mariborski oblasti pa tudi naslednja polkovnika Viktorja Andrejke: Razvoj vojaštva in vojaški dogodki od prevrata do danes. Zelo aktualna je razprava dr. Jos. Hohnjeca: O ustavi naše države, saj smo še vedno sredi boja za končno ustavno ureditev in ravno ta razprava prav lepo kaže Slovencev, posebno SLS, v vseh teh bojih. Posebno velikega pomena so v tej razpravi po stenografskem zapisniku ustavotvorne skupščine povzete izjave odgovornih politikov. Tu je gradiva za politične govore in za agitacijo ob volitvah. Mislim, da bo ta knjiga romala pred vsak večji politični shod. Nato sledi lepe temeljite razprave: Oblastine samouprave v Sloveniji (dr. M. Nalčačen); Programi političnih strank in statistika volitev (dr. Melita Pivec); Uprava v Sloveniji od prevrata 1918 do izvršene vidovdanske ustave (dr. L. Bogataj); Pravosodje v Sloveniji v prvih desetih letih po zedinjenju (dr. M. Škerlj); Cerkvene zadeve (Viktor Steska); Zgodbe našega zdravstva in javnega skrbstva (dr. A. Breclj); Socialno skrbstvo in socialna zakonodaja (F. Uratnik); Glavne produktivne sile v gospodarstvu Slovenije (J. Jovan); Iz zgodovine slov. združništva (A. Kralj); Valutne razmere, devizna politika in bankarstvo (dr. I. Štokar); Povojnja davčna zakonodaja in gospodarstvo v Sloveniji (J. Mosežih); Naše železnice (A. Pregelj); Javna dela (dr. St. Skubic); Pošta, brzojav in telefon (Iv. Rozman); Slovenska znanstvena literatura (dr. Fr. Lukman); Slovenska književnost v zadnjih desetih letih (Fr. Koblar); Naše politično časopisje (dr. K. Gantar); Narodnogledališče (Fr. Koblar); Likovna umetnost pri Slovincih od 1918—1928 (M. Marolt); Slovensko glasbeno življenje iz za prevrata (dr. Stanko Vurnik); Razvoj šolske uprave (N. Velikonja); Naše društveno življenje (Fran Erjavec). Na koncu pa v kronološkem pregledu glavnih dogodkov utrjuje dr. M. Pivec celo vrsto glavnih dogodkov. Večina naštetih razprav nudi poleg zelo zanimivih posameznih ugotovitev, še važne statistične podatke iz vseh panog.

Naravno je, da je povsod še mnogo vrzeli, da že pri prvem pregledu opazijo tu pa tam kako napako, vendar vse to izgine pred veliko važnostjo tega, kar je popolnoma pravilno in točno podano. Dva nasveta pa naj ob koncu tega referata podam. Prvič se mi zdi nujno potreben seznam imen oseb in krajev. Ta se lahko še naknadno izdelata, ker doslej pač še ni bilo časa za tako precej zamudno delo, saj so v razpravah že omenjeni dogodki, ki so se dogodili 15. nov. t. l. Drugi nasvet pa velja kot poziv javnosti in Leonovi družbi. Mnogo jih je, ki so pri dogodkih, omenjenih v eni ali drugi razpravi, sodelovali. Marsikaj bi lahko dodali k tem razpravam, kar bi zelo dobro osvetlilo dogodka in delujoče osebe. Vsi ti naj bi na kratko zabeležili take dogodke in svoja opazovanja in to beležke po-

slali Leonovi družbi. Ta bi vse to zbrala in morebiti že čez eno leto temu Zborniku dodala drugega in tako svojo že sedaj izredno zaslugi še povečala. Dr. K. Capuder.

Novinarski koncert

se je vršil kakor običajno, tudi letos na nar. praznik 1. t. m. v Unionu.

Otvorilo so ga pevske in orkestralne točke gojencev meščanske šole na Prulah, katere je vodil g. I. Repovš. Culi smo Parmove Mlade vojake, F. E. Bachovo Prebujenje in koračnico iz Smetane. Prodane neveste, pa tudi zboristi šopek jugosl. nar. pesmi. Svetli glasovi mladih grl, sigurni mladi godbeniki so poslušalstvo prijetno presenetili, kar naj bo povedano v hvalo g. Repovžu.

Velik uspeh je dosegla z Zajčevimi, Grečaničevimi, Kunčevimi in Lajovčevimi skladbami primadonja ga. Zinka Vilfan-Kunčeva, ki jo je na klavirju lepo spremljal g. Kunc. Gospa Kunčeva se je uveljavila na tem koncertu kot nadpovprečna umetnica velike šole in prepričevalnega izraza.

Ljubljanski Zvon je pod vodstvom g. Z. Prelovca odpel nežno Santlovo Pri zibelki, efektno Pavčičevo Jezdec in Adamičovo Pred spanjem. Pri ljubljani Zvon je za svoje vestno in markantno prednesanje žel obilen aplavz.

Po odmoru je nastopil moški zbor Grafike pod vodstvom prof. Gröbminga in izvajal Jerebovo priljubljeno Pelin rožo, Ravnikovo Zimsko in Adamičovo Francico. Zbor je glede na svoja sredstva dosegel pod g. Gröbmingom časten nivo.

Koncert je zaključilo petje mešanega zbora Glasbene Matice pod vodstvom g. M. Hubada. Matice je pela največji Adamičevi skladbi: Igra na nebu in Vijola, pa Pavčičovo Belokranjsko narodno napitnico. Kakor vedno, je tudi topot Matice glede tehnične eksaktnosti vodila.

Koncert je bil dobro obiskan; posetili so ga tudi zastopniki civ. in voj. oblasti.

S knjižnega trga

Osem božičnih pesmi. Za mešani zbor in orgle uglašil Josip Lavtižar. Samozaložba. Zbirka se dobi pri skladatelju (župnik Rateče-Planica) in v Jugoslovanski knjigarni in Ljubljani. Stane 12 Din. Nad vse preprosta muzika, harmonizacija brez slednje ambicije, melodija tekoča in lahka, besedilo običajno. Za šibke in nešolane zbere prav dobro in hvaležno gradivo.

Radio

RADIOAMATERJE

naprošamo, naj nam sporočijo, kako naj bodo urejeni radijski programi, programe katerih inozemskih postaj naj prinašamo ter o čem naj poročamo v radijski rubriki našega dnevnika. — Uredništvo.

Programi Radio-Ljubljana

Torek, 4. dec.: 12.30: Reproduciran glasba in borzna poročila. — 17: Lahka glasba (Radio-orkester). — 19: Nemščina, poučuje ga dr. Pisker. — 19.30: Kemija vsakdanjega življenja. Uvod. Zrak in dihanje, predava prof. Pengov. — 20: Radio-koncert. — 22: Poročila.

Sreda, 5. decembra, 12.30: Reproduciran glasba in borzna poročila; 18 Pravljice, pripoveduje pi-

Rabite

Tungsram

barium-elektronke

SV. MIKLAVŽ

izbira krasne aluminijaste kubijske garniture za otroke le pri trvdki **STANKO FLORJANČIČ** Ljubljana, Sv. Petra cest. 33 **Oglejte si krasno izbiro!**

satelj Milčinski; 19 Srbohrvaščina; poučuje prof. Mazovec; 19.30 Vpiv grške in rimske kulture na evropski razvoj, predava univ. prof. dr. Bradač; 20 Miklavž v radiu. — Schubertov večer; 22 Poročila.

Drugi programi

Torek, 4. decembra.

Zagreb: 13.15 Reproduciran glasba. — 17 Koncert kvarteta Sidak. — Praga: 13.30 Predavanje o trgovini s kavo. — 16.20 Predavanje o sladu in sadju. — 16.30 Vojaška godba. — 18.15 Predavanja. — 19 »Evas«, opera. — Varšava: 17.10 Predavanje o sportu in telesni kulturi. — 18 Koncert. — 19.20 »Lakme«, opera. — Katovice: 10.15 Služba božja. — 17.10 Predavanje o skautih. — 20.30 Večer poljskih skladateljev. — 22.30 Plesna glasba. — Dunaj: 11 Dopoldanska glasba, kvartet. — 16 Orkester. — 17.30 Spored za mladino. — 18.20 Gospodarsko predavanje. — 20.05 Zborovo petje a-cappella. — Nato prenos slik. — Budapest: 12 Poldansko zvenenje v vseučilišne cerkve. — 17.15 Orkester. 19.40 Petje in violina. — 20.40 Orgelski koncert. — 22.35 Ciganska godba. — Berlin: 16 Predavanje o biografijah pesnikov. — 19 Juristično predavanje. — 21 Koncert na pihala. — München: 17.30 Trio. — 19.15 Predavanje o Augsburgu. — 20 Vojaški koncert. — 21.10 Simfonični koncert. — 22.40 Ples. — Leipzig: 14 Recitalije iz najnovjših del. — 16.30 Lahka glasba. — 19 Astronomsko predavanje. — 20 Klavir. — 21 Serenade, orkester. — 22 Ples. — Stuttgart: 19.15 Potopisi. 20.15 Simfonični koncert stuttgartske filharmonije. — Nato lahka glasba. — Milan: 12.30 Kvartet. — 16.30 Kvintet. — 17.20 Otroško petje. — 23.20 Jazz. — Rim: 13 Trio. — 17.30 Koncert. — 18.40 Predavanje o radiju. — 20.45 Verdijeva opera »Traviata«. — Bern: 16 Orkester. — 19.30 Zbavane pol ure. — 20: Stari plesi. — 21.20: Moderni plesi. — London: 17 Orkester. —

Naznanila

Ljubljansko gledališče

DRAMA:

Torek, 4. decembra: Zaprt.

OPERA:

Torek, 4. decembra: »Oedipus rex. Iz komične opere.« Red C.

Mariborsko gledališče

Torek, 4. decembra ob 20. uri: »ADIEU MIMI«. Ab. C. Kuponi.

Prireditve in društvene vesti

Šiška — »Prosveta«. V sredo ob pol 8 zvečer se bo v novi dvorani, na poti iz nebeskih višav ustavil sv. Miklavž, da obdari svoje zveste častivce. Clani in prijatelji, pripeljte svoje malčke, da bodo deležni njegovih bogatih darov.

Miklavžev večer priredi U. V. J. v sredo, dne 5. decembra 1928 v sačinu gostilne pri Jerneju na Sv. Petra cesti. Nastop Miklavža s sijajnim sprejemstvom točno ob 7 zvečer. Darila se sprejemajo označenega dne od 3—6 popoldne v salonu pri Jerneju.

Vrtinarska predavanja prireja ljubljanska podružnica Sadržarskega in vrtinarskega društva vsak tork zvečer ob osmih na mestni deklški soli pri Sv. Jakobu. 4. t. m. bo predavanje inž. C. Jegliča: »Kaj nam daje meščanu vrta?«

Zahvala

Za premnože izraze, pismene in ustmene, iskrenega sočutja ob prerani smrti naše srčno ljubljene

Grete Fatur

izrekamo vsem našo najprisrčnejšo zahvalo. — Zahvaljujemo se prečastiti duhovščini, posebno g. p. Metodu za večkratne obiske v njeni bolezn. Posebno se še zahvalimo g. dr. Rupniku, ki je z vso požrtilovalnostjo lajšal pokojnici njeno veliko trpljenje; g. ravnateljju ter gg. profesorjem državne dvorredne trgovske šole v Ljubljani, ter vsem njenim součencam za krasen venec in šopek in pozorno spremstvo, ter pevskeemu društvu »Sloga« za ganljive žalostinke. — Dolžni smo zahvalo spoštovanim obiteljem g. Hibšer, g. Erber ter gospej Mihevc, ker so nam nudili veliko pomoč v teh prebridkih urah. Končno bodite srčno zahvaljeni vsi, kateri ste obsuli s krasnim cvetjem našo ljubljeno in jo spremili na njeni zadni poti ter s tem lajšali našo srčno bol. — Vsem bodi ljubi Bog plačnik!

Globoko žalujoči ostali.

Pridobivaite novih naročnikov!

Vabilo na redni občni zbor

ZADRUGE
JUGOSLOVANSKA TISKARNA
V LJUBLJANI

T. Z. Z. O. Z.

ki bo v četrtek, 13. decembra 1928 ob dveh popoldne v zbornici »Jugoslovanske tiskarne« v Ljubljani.

Spored:

1. Čitanje zapisnika zadnjega rednega občnega zbora.
2. Poročilo načelstva in nadzorstva.
3. Potrditev rač. zaključka.
4. Volitev nadzorstva za eno leto.
5. Slučajnosti.

Zelenu
ku'turno vrbo
kupuje v vsaki količini
Košararčka Industrija d. d.
Varaždin

Za Miklavža

priporoča po znižanih cenah tvrdka

IGN. ŽARGI - LJUBLJANA
Sv. Petra c. 3 in 11

krasne pletenine, obleke, plaščice, perilo, kravate, moš. srajce, rokavice in nogavice v največji izbori; volneno žensko in moško perilo

Pozor!

200 moških oblek

iz prvovrstnega češkega sukna razprodam skoraj za polovično ceno po

Din 500- in 600-

Prodaja se vrši od 3. do 31. decembra 1928.

Po neverjetno nizkih cenah se bodo prodajali tudi vsi drugi konfekcijski izdelki kakor: delke in fantovske obleke, raglani, povrtniki, zimski suknjiči, usnjati suknjiči, dežni plašči itd.

Konfekcijska industrija Josip Ivančič Dunajska cesta št. 7

Ne zamudite ugodne prilike!

Pozor!

POZNAVALCI FINIH ČEVLJEV

kupujejo samo znano najboljšo

DOKO ČEVLJE
ZA MIKLAVŽA IN BOŽIC

izredno nizke cene

„DOKO“, Prežernova ulica 9
Ljubljana

Največja razprodaja na celem svetu zaradi svoje prvovrstne kakovosti

Lipton
čaj

Društvo Lipton Ltd, London

Zastopstvo in skladišče za Slovenijo, Hrvaško, Slavonijo, Dalmacijo, Bosno, Hercegovino in Crno goro

Nikola Stankov, Zagreb, Prilaz 75

Prodaja s skladišča ali direktno iz Londona, lačjejo se krajevni zastopniki

Sveta življenja in vrvenja

Peter Klemen:

Slovenski kurir in njegova smola

(Popotni spomini iz dani po prevratu.)

(Dalje)

DVAJSETO POGAVJE.

Profesor Salvemini. — Markiz de Viti de Marco. — Odhod proti Franciji.

Kmalu je pozvonilo in prišel je profesor Salvemini. Dolgčas se je nekoliko ublažil, a kritičen položaj je ostal isti, kajti Salvemini je prinesel sabo zelo, zelo veliko politike.

Prine Waleski, angleški prestolonaslednik, ki je svoje potovanje okoli sveta zaradi obolevnosti v Afriki prekinil in odpočival nazaj v London.

Gospod Salvemini je mož srednje postave in nosi precej veliko brado, kot ni v navadi pri Italijanih v splošnem, pač pa pri italijanskih profesorjih. Ko govori, gestikulira z rokami in če ne bi bile noge za to, da jih držimo na tleh, bi morda manevriral tudi z nogami po zraku. Pri govoru se tepe venomer z dlanmi po kolenih, smeje se veliko in kaže svoje kakor česnej bele zobe. Florentinec je in stanuje Piazza d'Azzeoglio št. 7, istotam, če se še ni preselil.

Profesor Salvemini je bil eden izmed tistih ljudi, ki so — pač redki med italijanskim razumništvom — zastopali tako zvano minimalistično stališče glede našega okupiranega ozemlja. In če bi bil ta minimum res minimum, ne pa maksimum, bi ga lahko volili v vseh slovenskih občinah za častnega občana in naši risarji bi imeli vsaj kaj dela in zaslužka z diplomami.

Pripovedoval je približno sledeče stvari: »Naš narod (italijanski) ima čut pravičnosti, žene se nekaj časa za neko fiksno idejo, ki mu jo vbijejo v glavo časopisi, ko pa spozna, da dela krivico, tedaj se umakne in hoče popraviti, kar je storil krivičnega, in ravno zato je prav, da so Italijani zasedli slovenske kraje, bodo vsaj videli, da tam ni našega elementa in torej tam nimajo ničesar iskati.« Kot mejo v Istri je dolečil Učko goro (Monte Maggiore), glede Reke in Dalmacije je menil, da spričo velike manjšine Italijanov v teh krajih ne gre, da bi jih Italija reklamirala zase, kot po njegovem mnenju ne bi bilo umestno, da mi zahtevamo ono malo Hrvatov, ki bi ostali italijanski podaniki onstran črte Učka gora proti severu. Da bi se pa

v teh krajih ustvaril znosen položaj, bi bilo treba, da mi pomirjevalno uplavimo na okupirane Jugoslovane, Italijani pa bi morali isto storiti napram neodrešencem v Reki in Dalmaciji.

O Trstu in Gorici ni izpregovoril besede. Spričo splošnega navdušenja, ki so ga kazali za njegove trezne besede vsi navzoči razen nas treh Jugoslovanov, sem si pripravil vprašanje o zgoraj omenjenih dveh mestih in slovenskem Krasu. Cutil sem, da bi njemu kot osebi, ki misli vsaj od daleč pravično (il senso di giustizia!) o naši stvari, delal krivico, če bi ga nahruhil. Dali smo si roke kot prijatelji in Salvemini, ki so mu radi njegovih slovanskih simpatij nadejali ime »Salvemini«, je odšel.

Marchese de Viti de Marco se je bridko pritoževal, da mu med vojsko vsled njegove trezne politike niso pustili govoriti v parlamentu in kadar je vstal, da zine besedo, so ga izžvižgali zopet na stol.

Tako smo končali svoj razgovor, a de Marco je naju opozoril, da morava na vsak način pred odhodom posetiti tudi ministra Bissolatiya. Obljubila sva, da vse narediva, kot so naročili ter voščila družbi dober večer in lahko noč.

Drugi dan, bilo je v torek, sva šla zopet na legacijo, »pasosi još nisu bili gotovi«. Obljubili pa so nama, da v sredo gotovo že lahko odrijava. In prešel je ta dan zopet v brezplodnih pogovorih in nesmotrenem korakanju po Via Nazionale in Corso Umberto Primo.

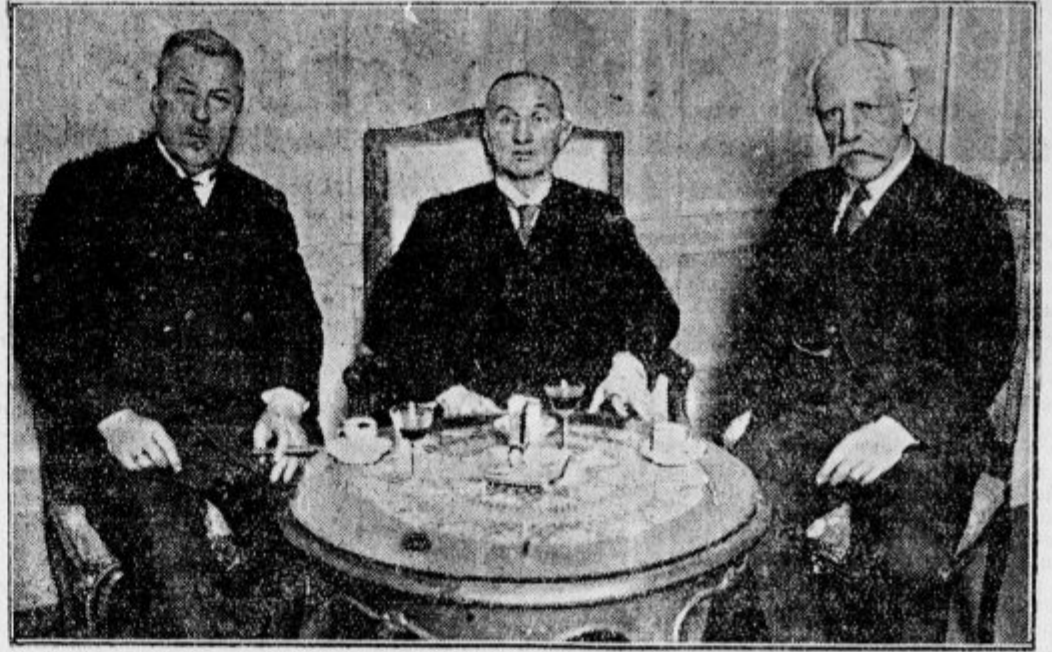
Zvečer istega dne so nama na konzulatu obljubili, da bodo v sredo potni listi že povsem gotovi in midva lahko odpučjuvava še isti dan zvečer ob osmih preko Genove in Ventimiglia v Pariz.

V sredo so naju poslali na vojski oddelek konzulata, tam naju krstili za administrativne

Sir Eric Drummond, generalni tajnik Društva narodov se mudil v na posvetovanjih v Berlinu (na levi, poleg njega Stresemann, zadaj med obema državni tajnik nemškega zunanjega ministristva dr. v. Schubert).

oficirje ter nama pritisnili in dali pritisniti potrebne pečate. Ker francoske vize še nisem opazil v rdeči knjižici, sva z doktorjem Lorkovičem vprašala, če naju puste Francozi čez mejo kar tako, a neki kapetan, se ne spominjam več njegovega imena, je izjavil, da za francoske mejne oblasti popolnoma zadostuje pečat francoskega kolodvorskega poveljstva na postaji Termini. Rekli so nama, da je tako običaj in ker je običaj, bo veljal tudi za naju dva. Midva revežanevedneža sva verjela, plačala v Flori svoje račune in odšla. V veliki naletici, ki naju je podila,

Dr. Eckener, nemški prometni minister v. Guerard in Frühjohr Nansen (od leve na desno), ki so se v Berlinu pogodili za polarno ekspedicijo z »Großem Zeppelinom«. Potovanje je določeno za l. 1930.

je Ivan pozabil v hotelu tudi nekaj svojega perila in cel kup umetniških razglednic.

Prišla sva še o pravem času na postajo Termini, četudi je bil gospod Ivan zelo počasen in sem ga moral malone zmerjati, predno je zaprl svoje kovčke. A v vsakem takim slučaju me je smehljaje se mirno zavrnil: »Čekajte, gospodine, ima još dosta vremena.« A mene je s tem naravnim mirom še bolj razburjal. Kadar koli pa je videl, da me njegova počasnost jezi, mi je ponudil cigareto in Petru so se usta zaprla in jeza se je skadila s cigareto vred.

O, to vam je bil političar, ta rajniki doktor Ivan Lorkovič! Ko sva prišla na kolodvor, naju je že čakal srbski kapetan, da nama preskrbi pečat francoskega kolodvorskega poveljstva.

Vzel je najina dokumenta in čez par minut sva že imela vse papirje — v redu.

Gospod kapetan naju je spremil do vlaka, nama voščil srečno pot in laško noč.

(Dalje.)

Kavkaški tur izumrl

Še l. 1911 so cenili število turov na Kavkazu na 1000 glav. Do l. 1924 se je to število znižalo na približno 25 glav. Tedaj so določili zaščitno ozemlje za te živali in upali, da se bodo zopet razmnožile, kakor so to dosegli z zaščitnimi odredbami v Ameriki. Te nade so niso uresničile. Kakor poroča prof. I. Puzanov v Simferopolu, se je treba zavedati, da je tur na Kavkazu izumrl. Živih živali letos ni bilo več najti; pač pa so našli dve do tri leta stare ostanke, med temi take s sledovi krogel, kar kaže, da se varstvene odredbe niso izpolnile.

Boj z orlom

Minolo nedeljo je opazil 19 letni Josef Hartl, kmetski sin v Gstöcklet-u v Bavarskem gozdu, ko se je vračal od službe božje, v neposredni bližini domače hiše, velikega ptiča, sedečega na tleh. Nič hudega sluteči fant je

Kipar Alceno Bossena, ki ga obdolžujejo, da je p. naredil mnogoštevilna dela raznih slavni kiparjev iz staroga in srednjega veka in jih prodal kot izvirna dela. Ponaredbe so bile dovršene in jih morejo ločiti od izvirnikov samo najboljši strokovnjaki. Bossena se zagovarja, da je verval kupe, večina Američane, le njegov trgovec z umetninami v Rimu.

nemudoma krenil proti ptiču. Ko je bil že čisto blizu, se je ptič nenadoma zakadil vanj in ga začel obdelovati s kljunom in kremplji. Fant se je branil z dežnikom, toda zaman. Na njegove klice je prihitela sestra z močno gorjačo in oba skupaj sta ptiča po trdem boju ubila. Izlazalo se je, da je bil to planinski orol, ki je bil najbrže zablodil in se lačen spustil na tla, da bi si poiskal hrane. Z razprostrtimi peroti je merila roparica 1 in pol meter.

107 letni »Beli Orel« v Evropi

V Pariz je dospel vrhovni poglavar vseh Indijancev — častljivi »Beli Orel«, da dela propagando za mir. Beli Orel je star že 107 let, toda še vedno mladeniško čil in živahen. Leta 1860 je priznal ameriško vlado in ostal do danes zvest državljan. Šest predsednikom Združenih držav je podelil čast »indijanskega poglavarja«: Lincolnu, Grantu, Mac Kinley-u, Ro-

osevltu, Wilsonu in Hardingu. L. 1917 ga je predsednik Wilson, predno se je odločil za vojno, vprašal za svet. »Beli Orel«, ki vlada nad 500 plemenom, je potem zbral 8 polkov indijanskih prostovoljcev in jih poslal v Evropo, na čelu 40 lastnih potomcev, od katerih so se vrnili samo štirje. — V Newyorku je ustanovil odbor za obrambo indijanskih pravic, ki mu je predsednik. Po Evropi potuje »Beli Orel« tretjič. Topot se je ustavil najprej v Londonu, od tam pa je prišel sedaj v Pariz, kjer bo na politihniku predaval o zgodovini Indijancev in o mirovni misli.

V dveh - treh vrstah

Za 200.000 mark prstanov sta ukradla med navideznim kupovanjem v neki zlatarski trgovini v Berlinu dva neznana moška. Ze prejšnji dan je v isti trgovini neznan moški izmaknil dragocen prstan, vreden 12.000 mark.

20 m visok oder se je podrl v neki cerkvi v Algieru. Sedem plesarjev je padlo v globino; dva sta ostala mrtva, pet je bilo težko ranjenih.

Odškodninske tožbe proti lastnikom »Vestris«. Sorodniki ponesrečencev z »Vestris« vlagajo proti lastnikom ladje tožbe na visoke odškodnine. Tožile bodo tudi prizadete zavarovalne družbe.

Ploveči kino Sovjetski Mežradpom-film uredi na veliki ladji kino, ki bo plul po Volgi in prirejal predstave po krajih, ki leže ob reki.

Tovarni za jod na Murmanski obali. Sovjetski inštitut za industrijska raziskavanja je odkril na obalah Belega morja ogromne sklade joda. Spomladi zgradi tu dve tovarni za predelavo kristalnega joda.

Poroka Marije Šaljapinove, hčerke slavnega ruskega pevača, s kemikom D. D. Gartnerjem, se je vršila te dni v pravoslavni cerkvi v Parizu. Cerkev in prostor pred cerkvijo je napopnilo odlično mednarodno občinstvo.

Premoženjske razmere na Poljskem. Leta 1927 je imelo na Poljskem 82,2% prebivalstva manj nego 150 zlotov mesečnih dohodkov, 11,5% prebivalstva 150 do 300 zlotov, 6,1% prebivalstva 300 do 1000 zlotov in 0,20% prebivalstva nad 1000 zlotov.

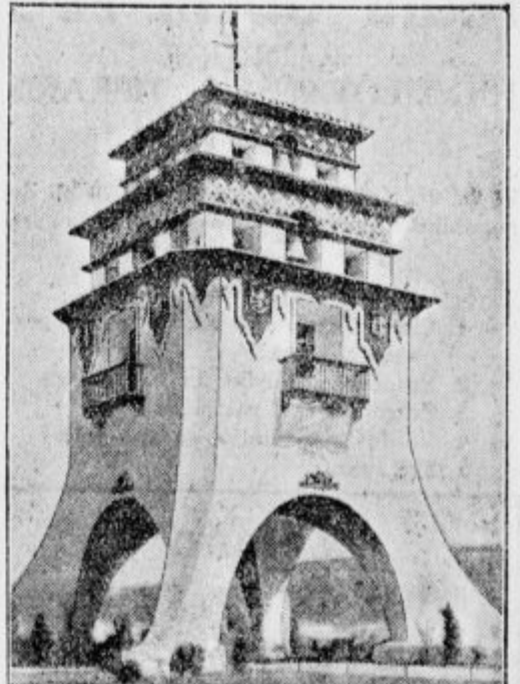
Poljska književna statistika za l. 1927 navaja naslednje število: Izšlo je vsega 7045 knjig v 23.906.900 izvodih, tako da odpade poprečno na vsako knjigo 3009 izvodov. L. 1926 je bilo izdanih 6024 poljskih knjig v 18.417.316 izvodih.

»Les Cahiers diplomatiques« (Diplomatični zvezki) bo naslov časopisu za visoko politiko, ki ga bo začel izdajati v Parizu znani pariški pisatelj Charles Rivet. Rivet je velik prijatelj Slovanov in obvlada več slovanskih jezikov.

V Hollywoodu divja hripa. Obbolelo je nad 2000 oseb, od tega jih je umrlo deslet 42. Šole so zaprli. Prizadeto je tudi filmsko podjetje, ker je obbolelo tudi več glavnih igralcev in...

Galerija slik in dvorci Belvedere (dvorišče) v Vatikanu. O priliki nesreče, ko se je udri strop v popotju papeške švicarske straže v Vatikanu, je dal kardinal državni tajnik preiskati tudi papežovo zasebno stanovanje, če ne proti tudi tam podobna nevarnost. Prerokava je dognala, da so papeževi prostori varni, da so pa nekateri drugi deli zgradbe potrebni opore. — Vatikan, katerega zgradbe nimajo para na svetu, so začeli graditi že v 6. stoletju. Olepšavali in povečavali so ga potem razni papeži. Vatikan ima 20 dvorišč in nad 1000 sob. Najslavnjša knjižnica in najdragocenejši arhiv, prebogate umetnostne zbirke se nahajajo v Vatikanu poleg osrednjih cerkvenih uradov.

Spomenik smehikanomu Lindberghu-Carrancu v Tia Juana v Mehiki. Carranca je smrtno ponesrečil pred šestem dni. Spomenik služi obenem kot svetilnik za letalce.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par ali prostor drobne vrstice 150 Din. Najmanjši znesek 5 Din. Oglasi nad 9 vrstic se računajo višje. Za oglase strogo trgovskega in reklamnega značaja vsaka vrstica 2 Din. Najmanjši znesek 10 Din. Pristojbina za šifro 2 Din. Vsak oglas treba plačati pri naročilu. Na pisma vprašanja odgovarjamo le, če je priložena znamka. Ček račun Ljubljana 10.349. Tel. št. 23-28

Službo dobe

Krepkega vajenca
iz bližnje okolice, za mi-
zarsko in parketarstvo
obrt sprejme Ferdo Pri-
možič, mizar in parketar,
Ljubljana, Trnovski pri-
stan št. 4.

Mesarski pomočnik
dober, se išče za izde-
lavo raznih klobas v
Ljubljani. - Naslov pove
uprava »Slov.« št. 11.728.

Učenca
ki ima veselje do trgo-
vine, zdravega in krep-
kega, z nekaj razredov
mešč. ali srednje šole,
sprejme takoj trg. firma:
J. Kušlan, Kranj.

Prodajalko
manufakturne in speci-
rijske stroke se sprejme
v Ljubljani. - Ponudbe z
referencami in navedbo
plače na upravo »Slov.«
pod »Agilna prodajalka«.

Dva kroj. pomočnika
dobra delavca, sprejem.
Zvab, Lesce 38 - Bled.

Dekle
za vsa hišna dela, dobrih
kršč. staršev, ne pod 20
let, lahko začetnica, se
išče. Osebo se predsta-
viti: Dunajska cesta 65.

Učitelj (-ica)
za španščino (materni je-
zik), se išče za takoj. -
Ponudbe z natančnimi po-
datki pod »senor« št. 11.900
na upravo »Slov.«

Modelnega mizarja
prvovrstno moč, iščemo,
Nastop takoj. Zelasiti se
je Zvonarna in livarna v
Št. Vidu nad Ljubljano.

Prodajalka
dobro izveščana za me-
šano trgovino, se sprej-
me. Nastop 1. januarja
1929. Popolna zmožnost v
manufakturi. - Ponudbe
na upravo Slovenca pod
značko »Res dobra moč«
št. 11.880.

Izučen vrtnar
oženjen, priden in pošten,
se sprejme. Stanovanje
na razpolago. Plača po
dogovoru. - A. Sušnik,
Ljubljana, Zaloška 21.

Učenca
z dobrimi spričevali, ne
nad 15 let starega, sprej-
me takoj Marko Rosen-
berg, Ljutomer, veletrgo-
vina s špecerijo, železno-
in deželni pridelki.

Službe iščejo

Dekle
pridno in pošteno, do-
brih krščanskih staršev
išče mesta kot pomočni-
ca kuharici ali sobarica
ali kaj sličnega. Cenjene
ponudbe na upravo Slo-
venca pod »Dvajsetletno
deklet« 11807.

Mizarski pomočnik
starejša moč, išče mesta.
- Naslov v upravi »Slo-
venca« pod št. 11.847.

Mizarski pomočnik
stavbeni, išče dela. Gre
v mesto ali na deželo.
Vstop takoj. - Ponudbe
pod »Goriški vojak« na
upravo Slovenca.

Prvovrsten brusnič
ki je obremenjen več vseh
žagarskih poslov in ku-
bičnega računstva - želi
premeniti službo. Ponud-
be pod »Dobra moč« na
upravo Slov. v Mariboru.

Trgovski sodruđnik
špecerijske stroke, želi
službo. Vešč slovenščine,
srbohrvaščine, nekaj nem-
ščine, italijanščine in stro-
ještva. Vojaštine prost.
Nastop takoj. - Ponudbe
na upravo pod »Priden«.

Delovodja
za električni pogon - v
okolici Ljubljane zame-
nja takoj službo. Služba
je prikladna tudi za pr-
vega strojnika, ki pa mo-
ra biti več vseh elektri-
čnih naprav. Ponudbe
na upravo Slovenca pod
»Zamena«.

Pouk
Otvoritev
novih tečajev francošči-
ne, italijanščine, nemščine,
angleščine in zasebne
lekcije dne 4. decembra.
- Vsak profesor poučuje
izključno samo svoj ma-
terni jezik. - Šola za je-
zike po metodi Berlitz.
Kralja Petra trg 8/I.

Stanovanja
Mebilirana soba
posebni vhod, se odda s
15. decembrom ali 1. ja-
nuarjem. Naslov v upravi
Slovenca pod št. 11.898.

Soba
s hrano in kopalnico se
oddaja boljši gospodični.
- Naslov v upravi Slo-
venca pod št. 11.895.

1 ali 2 meblirani sobi
išče samostojen gospod
za stalno. Pogoj čednost
in po možnosti blizu ho-
tela Uniona. - Ponudbe
je nasloviti na: »Z. b.«
upravo Slovenca.

Prazna mesečna soba
se takoj odda samskemu
gospodu. - Naslov v upr-
Slovenca pod št. 11.858.

Stanovanje
takoj oddam (soba, ku-
hinja in pritlikline) v hi-
ši nasproti vili Stadion.

Dijaki
Soba
oddam 2 dijakoma takoj.
Elektr., centum. - Nas-
lov v upravi št. 11.857.

Dijaka
sprejemem z vso oskrbo.
Naslov se izve v upravi
Slovenca pod št. 11.848.

Vnajem
Mlekarno
oddam v najem ali pa
sprejemem družabnika. -
Naslov se izve v upravi
Slovenca pod št. 11.849.

Pekarna
najmoderneje urejena, s
prostim stanovanjem in
prodajnim lokalom v pro-
metni ulici se odda v
najem. - Ponudbe na ogl.
odd. Slovenca pod šifro
»Pekarna«.

Kupimo
Gostilno in trgovino
kupim ozir. vzamem tudi
v najem. Prednost imajo
krajci z lesno trgovino. -
Cenjene ponudbe upravi
Slovenca pod »Marljiv«
št. 11.899.

Prireditve
Miklavžev večer
v gostilni pri »Panju«,
Vegova ulica 10, od 7
do 8 zvečer.

Miklavžev večer
bo 5. decembra v salonu
gostilne »Usenik«, Pred
Igriščem. Sprejemajo se
darovi do 7 zvečer.

Denar

Išče se posojilo
na dve posestvi, prva
vknjižba. Po dogovoru
tudi lahko družabnik ve-
čjega podjetja.

Objave

Preklic.
Preklicujem vse neres-
nične besede, katere sem
govorila o gosp. Kraso-
vec, Grajska planota 1,
in o njegovih obrti kot ne-
resnične in prosim opro-
ščenja ter se mu zahva-
lujem, da je odstopil od
tožbe. Hribernik Pepca.

Razpisuje se v bliž. mesta
služba
prvega strojnika
kateri mora imeti popol-
no prakso pri Lanz-loko-
mobilu, obenem mora biti
vešč vseh del pri elek-
triki. Za vse to mora
imeti predpisane izpite.
Prošnje naj se vlagajo na
upravo »Slovenca« pod:
»Prvi strojnik« št. 11.870.

Posestva
Takoj stanovanje!
Napročaj hiša na deželi,
5 minut od farne cerkve,
z 2 orolama zemlje. Na-
slov v upravi pod 11.730.

Zopet sem dogradil
dvodružin. novo hišo
in jo počeni prodam. Po-
leg nekaj vrta. Vselitev
mogoča takoj. Hiša stoji
ob Dunajski cesti, v Sto-
žicah pri Ljubljani. -
Franc Jerko, Crnuče, po-
šta Ježica.

Posestvo
tik farne cerkve, s hišo
in gospodarskimi poslop-
ji, z več ali manj zemlje,
napročaj. Naslov v upr-
vi pod št. 11.729.

V Borovnici
prodam hišo poleg cer-
kve, pripravno za trgo-
vino ali obrt. Naslov v
upravi lista pod 11.745.

Lepo posestvo
proda vsled družinskih
razmer France Kurent v
Kosezah št. 14, p. Vodice,
in sicer eno stanovanjsko
hišo z gospodar. poslop-
jem, sedem orolov zem-
ljišča, od katerega sta
dva orala gozda, dva ora-
la travnika in en oral
sadovnjaka - ostalo pa
je polje. Posestvo leži ob
deželni cesti, eno uro od
postaje.

Slike za legitimacije
izdeluje najhitreje foto-
graf Hugon Hibser, Ljub-
ljana, Sv. Petra cesta 25.

Prodamo

Koks
suh, 80 Din (100 kg) ved-
no na zalogi. - Mestna
plinarna.

Dve breji kozi
bele švicarske pasme, se
prodasta zaradi pomanj-
kanja prostora. - Košir,
Stob št. 65 - Domžale.

Božična drevesca
lepa, visoka 1.50 do 5 m,
nudim franko post, Novo
mesto cirka 8 Din za ko-
mad. Na zalogi imam pribli-
žno 2000 komad. Naj-
raje oddam skupno, do-
kler je zaloga. - Franc
Modic, Tolsti vrh, pošta
Sent Jernej - Dolenjsko.

Angleškega pointierja
zelo lepega, z rodovnikom,
oddan v dobre roke. -
Ponudbe na upravo Slo-
venca pod »Pointiers«.

Polsladkega sena
več vagonov, prešanega,
frank vagon 125 Din za
100 kg je napročaj. Na-
slov v upravi št. 11.889.

Do 100 božič. drevesc
p r o d a m. - Vid Mrhar,
Gunclje, p. št. Vid n. Lj.

Samo 26 do 28 Din
plačate
za podplatanje ženskih
čevljev in 32-38 Din za
podplatanje moških čev-
ljev. Tudi vse čevlje z
gumijastimi podplati in
snežne čevlje sprejema v
popravilo po najnižjih ce-
nah »Brzopodplata«. Tat-
tenbachova ulica 14.

Pubasto perje
kg 38 Din, razpošiljam
po povzetju najmanj 5 kg
Izkoristite priliko, do-
kler zaloga traja. Imam
tudi beli puh kg 300 Din
L. Brozović, kem čistio-
na perja, Zagreb, Ilica 82.

V Mariboru!
je najugodnejši nakup ga-
lanterije, drobnarij, pa-
fumerije, papirja, čevlji,
potrebščin, pletenin, mo-
tvoza, vrvarskih izdel-
kov, baterij itd., na drob-
no in na debelo - pri
Drago Rosina, Vetrinjska
ulica 26.

Več oseb

se sprejme na prvovrst-
no domačo hrano pri
Lavtičarju, Sv. Petra c. 83.

Stalna umetniška

razstava slik
Velika izbira vsakovrst-
nih okvirjev. Lepa novo-
došla darila za Miklavža
in Božič. A. Kos, Ljub-
ljana, Mestni trg št. 25.

Čevlje, klobuke

čevlje, dežne plašče, raz-
no perilo itd. kupite po-
seбно ugodno sedaj za
Miklavža, Božič in Novo
leto v trgovini Martin
JANČIGAJA na Jeseni-
cah, poleg kolodvora.

Steklarska dela
izvršuje solidno in po
zmernih cenah Franjo
Zrnec, steklar v Ljub-
ljani. Naročila se spre-
jemajo začasno Pred ško-
fijo 10, v brivnici.

Patent divani
v modernih vzorcih pliša,
otomane od 550-850 Din
priznana najsolidnejše ku-
pite pri Rudolfu Sever,
tapetništvo, Marijin trg 2.

Novosti! **Novosti!**
Dveletno jamstvo!
Za Miklavža in Božič
samo 150 Din
patentno polnilno pero
Everdry s takoj sušičem
črnilom. Dopolnila za-
dostuje na zastopnika:
G. Benedika, Bied.
Pošlje po povzetju!

Razno
Najboljši liker
za želodec je
Zdravnik
želodca

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

ki krepki
in zdravi
želodec
Železnato vino
lekar. dr. G. PICCOLI-JA
V LJUBLJANI krepča
oslabele, malokrvne od-
rasle in otroke.

10% POPUSTA
za Miklavža in za Božič
pri
Gričar & Mejač
ki se nahaja samo
v Šelenburgovi ul. 3

Lanene tropine
in druga krmila
nudi najceneje
A. VOLK, LJUBLJANA
Resljeva cesta 34.
vse trgovinske hiše in mlev-
skih izdelkov

6 parcel
à oca. 1000 m² po ceni
6 Din za 1 m², zraven
kolodvora Novo mesto,
napročaj. Lega krasna -
nakup brez posredoval-
cev! Nasl.: M. Košir, No-
vo mesto, Ločenska 313.

Tamburirarco
(šnurero)
spretno, dobro moč, takoj
sprejemam stalno proti do-
bri plači. - Pismene po-
nudbe z navedbo dose-
danje službe je poslati
na upravo Slovenca pod
št. 11.780.

Miklavževih
da-til
se priporoča trgovina
z juvelij, urami zla-
nino, srebrnino, je-
dilnega orodja
Ivan Pakiz, — Ljubljana
Pred Škofijo 15
15% popusta
Vsakovrstno
zlato kopije
po najvišjih cenah.
ČERNE juvelir. Ljubljana,
Wollova ulica št. 3.

MED
Nudim garantir. pristi
domači med, cvetlični in
hojev. - Obenem nudim
polhove kože. - Alojzij
Grims, Stara cerkev pri
Kočevju.

Zastopnika
vinske stroke za vso Slovenijo išče renomirane
vinska veletrgovina. V pošte pridete le najboljša
moč s prama referencami in označbo dosedanjega
službovanja. Nastop s 1. januarjem 1929. - Cenj-
ponudbe z zahtevkom plače naj se pošljejo na
ALOMA COMPANY pod »VINO«.

Zahvala Za premožne izraze sočutja povodom pre-
rane izgube naše nenadomestljive, blagopo-
kojne mame, stare mame, sestre, tete, tače in svakinje, gospe
Antonije Bevc roj. Gregorič
vdove po vodji zemljiške knjige
za poklonjeno krasno cvetje in za čašiče sprejemstvo na njeni
poslednji poti, izrekamo vsem našo prisrčno zahvalo.
V Ljubljani, dne 3. decembra 1928.
Globoko žalujoči ostali.

Sir Arthur Conan Doyle:
Izgubljeni svet
(The lost world.)
Roman.
Moje plitko znanje je bilo izčrpano.
»Tega pa res ne vem,« sem rekel.
Profesor je zopet odprl prirodno delo, ki mi ga
je bil že enkrat pripočil.
»Tukaj,« mi je pokazal sliko nekega neverjetnega
letečega strašila, »tukaj imate izvrsten posnetek di-
morfodona ali pterodaktila, krilatega lazeva iz jurske
dobe. Na drugi strani pa vidite načrt okostja njegove
peroti. Izvolite primeriti risbo s kostjo, ki jo imate
v roki.«
Postal sem dobesedno osupel, ko sem vse na-
tanočno ogledal. Zdal sem bil prepričan. Stvar je bila
nepobitno dokazana. Celokupno mi predloženo gradivo
je res razpršilo vse dvome. Risba, fotografija in še
izvirna kost povrh, vse skupaj je učinkovalo popolnoma
zanesljivo. Povedal sem to profesorju, in sicer jako
navdušeno, zakaj zavedal sem se, kako krivico so mu
storili. Profesor je sedel globoko zleknjen v naslanjaču
z napolzaprtimi očmi in se prijazno smehljaj, kot da
bi ga nepričakovano ogreli solnčni žarki.
»To je najbolj čudna reč, kar sem jih kdakoli
slišal.« sem rekel, čeprav sem bil navdušen bolj kot
novinar in ne kot znanstvenik. »To je nekaj velikan-
skega. Vi ste Kolumb, ki je vedel odkriti izgubljeni svet.
Nepopisno mi je žal, da sem kazal od kraja dvome.
Saj je vse skupaj res neverjetno. A človek vendar ne
sme ostati gluha za dokaze, če mu je dana prilika, jih
preizkusiti. In vse to mora vendar prepričati sleher-
nega posameznika!«

Profesor je bil tako zadovoljen, da je predel ka-
kor mačka.
»In kaj ste storili potem, gospod profesor?«
»Pričela se je deževna doba, gospod Malone, in
moje zaloge so bile pri kraju. Preiskal sem del tega
orjaškega skalovja, a se mi ni posrečilo iztakniti kake
steze, ki bi vodila na vrh slemen. Bolj pristopna je
bila samo ona stožasta skala, na kateri sem zagledal
in ustrelil pterodaktila. Vajen sem laziti po hribih,
in zato se mi je posrečilo, da sem se povzpел do srede
njene višine. Otdot sem lahko sklepal o planoti na
vrhu skalovja. Zdelo se mi je jako razsežna. Niti na
vzhodu, niti na zapadu ni bilo videti konca zelene,
gosto porastle planine. Tik spodaj pa je ležal močvir-
nat, gričast kraj, natlačeno poln kač, mrčesa in mrzlice.
To predgorje tvori seveda najboljše naravno varstvo
skrivnostne planote.«
»Ali ste opazili kake nadaljnje sledove živih
bitij?«
»Nisem, gospod Malone, a čuli smo tekom tedna,
ki smo ga prebili ob vzhodu skalovja, večkrat od
zgoraj neke jako čudne glasove.«
»Kaj pa mislite o zveri, ki jo je naslikal Ameri-
kanec? Kako si tolmačite to stvar?«
»Moremo samo sklepati, da je našel katerokoli
pot na vrh planote in tam videl ta stvor. Vemo torej,
da pride človek lahko gor. Vemo pa tudi, da more
voditi tja jako huda pot, ker bi se sicer lahko spustila
ta bitja v dolino ter opustošila okolico. Vse to je izven
dvoma.«
»A kako so potem mogli tja zlezli?«
»Zdi se mi, da ni tako težko odgovoriti na vaše
vprašanje,« je odgovoril profesor. »Tukaj je možna
samo ena razlaga. Južnoamerikanska celina obstoji,
kakor ste morebiti že slišali, iz granita. Nekoč, v sivi
davnini, se je moral dogoditi na tem kraju velik,

knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 24 zvezek: A
Martij, HANKA, Lutzsko-ristarša povest. Din 22. vez. Din 30. - 25 zvezek: Haggard, HICI
CESARJA MONTENZUJE. Din 22. vez. Din 42. - 26 zvezek: Lorentzen, STORZER IN
NEGOVO BURKASTO ZIVLJENJE. Din 14. vez. Din 22. - 27 zvezek: Pregeš,
OTROCI SOLNCA. Din 24. vez. Din 32. - 28 zvezek: Haggard, KLEOPATRA. Din 28.
Din 40.

**Miklavževa darila
za celo rodbino**

Slovenca

Din. 149- 304-61161

Din. 129- 725-61051

Din. 59- 3300 cosy

Din. 49- 387 ovrtnik

Din. 89- 381 s zadrgo

Din. 149- 7962-60122

Za
**Miklavža
in Božič**
veliko izbero daril, bon-
bonov, čokolade obesko za
drevo in keksov ino emskega doma-
čega in lastnega izdelka nudi

Jos. Vitek
Ljubljana
Sv. Petra c. 13
na drobnino in na veliko

Naročajte „Slovenca“!

PUH - PERJE
R. MIKLAUČ LJUBLJANA

Vsem duhovnim sobratom, prijateljem in znancom naznanjava tužno vest, da so 30. novembra ob 10 zvečer po dolgem, težkem trpljenju, večkrat pre-
videni s sv. zakramenti, v 82. letu starosti za ta čas zatisnili oči
naša dobra mati

Franciška Jerše

Pokopali smo jih včeraj, 3. decembra, na blejskem pokopališču. Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki so jih na zadnjem potu spremili in zanje molili ter jih še vnaprej priporočava v pobožen spomin in molitev.

Valentin Jerše,
ekspozit na Vrhpolju pri Moravčah.

Dr. Josip Jerše,
profesor v Ljubljani.

Inserirajte v „Slovenca“!

Zahtevajte
znamko
„TRETORN“
Galoše in
snežni čevlji
TRETORN
nimajo tekmeča

Razpis
zgradbe mostuObčina Devica M. v Polju razpisuje za dan
13. decembra 1928 ob 13 javno zmanjševalno draž-
bo za zgradbo lesenega mostu v dolžini 75 metrov
v Zg. Kašju čez Ljubljano. Pogoji in načrti so
na vpogled med uradnimi urami v občinski pisarni
Dev. M. v Polju.
Županstvo Dev. M. v Polju, 1. dec. 1928, št. 3861/28.

Za „Miklavža“ in „božič“

Najprimernejša darila so: volnene in litor nočavice, rokavice,
triko perilo, puloverji, vestje za dame, gospode in otroke,
žepni robci, naramnice, kravate, srajce, ovrtniki, ročne
torbice, aktovke, dežniki, toaletna mila itd.

od 1. XII. 1928 do 5. I. 1929

10% popusta od starih cen, zato izrabite priliko!

Le pri Josip Petelincu, Ljubljana
blizu Prešernovega spomenika za vodo.

Za staube

po znižanih cenah vsakovrsten suh, TESAN IN
ZAGAN LES. Vsaka množina v zalogi Zaganje,
odpadki od lesa, drva. Dostava tudi na stavbo.Fran Šuštar lesna industrija in trgovina,
parna žaga - LJUBLJANA,
Dolenjska cesta št. 12.KREDITNO DRUŠTVO KRANJSKE HRANILNICE
V LJUBLJANI, KNAFLJEVA ULICA 9 (USTANOV. L. 1873)daje trgovcem in obrtnikom kredite po najkulturnejših pogojih.
Telef. št. 2420. — Račun pri celovnem uradu v Ljubljani št. 10.080

Vsemogočni je poklical v boljše življenje našega nad vse ljubljenelega soproga, očeta, starega
očeta, brata, strica, tasta in svaka, gospoda

MAVRILIJ MAYR-JA
veleposestnika itd.

dne 31. t. m. ob 1 zjutraj, v 78. letu starosti, previdnega s tolažili sv. vere.
Pogreb dražega pokojnika bo v torek, dne 4. decembra t. l. ob 3 popoldne na domače po-
kopališče.
Sv. maše zadušnice se bodo darovale v župni cerkvi v Kranju.
Vse, ki so blagega pokojnika poznali, prosimo, da ga ohranijo v najlepšem spominu,
V Kranju, dne 3. decembra 1928.

Ana Mayr roj. Ilk, soproga.
Rici Mayr, sin. Anica Pernuš, Jelca Holchaker in Irma Hladnik, hčere. Zora, Anka, Franci,
Joža in Damjan, vnuki. Dr. Gustav Mayr, Amalija Mayr, Elizabeta Kreuzberger in
Gabrijela Zužek, brat in sestre. Franc Pernuš, svetnik stola sedmorice, Franc Holchaker,
dentist, ing. Stanko Hladnik, zetje in vsi ostali sorodniki.